R egd. No. H 18.

విడిప్రతి 30 పైసలు

శుక్రవారం 12-1-73

ఆల్విటాల్

నరముల పటుత్వము, రక్తపుష్టి, వీర్యశక్తి కలిగించు నూతన టెబ్లెట్లు వొసంగును.

220 మి. లీ. రూ. 5-90 లు

450 మి. లీ. రూ. 10-90 లు

అన్ని మందులషాపులలోను దొరకును.

☞ కోరినవారికి కేటలాగు ఉచితం.

వి. యస్. ఫార్మా,
రాయాజీవీధి - నెల్లూరు.

జమీన్ రైతు

స్థాపకులు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడుగారు

సంపుటి 45 సంపాదకుడు : నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి సంచిక 1

షా వాలెస్‌వారి

నక్షత్రంమార్క్ పశువుల, కోళ్ల ఆహారము మావద్ద దొరకును టోకుగాగాని, చిల్లరగాగాని లభ్య యుండబడును.

రైతుడిపో

వారకాసు - నెల్లూరు

బ్రాంచి:

ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు.

(క్రైం పోలీసుస్టేషను ఎదురుగా)

రాష్ట్రపతి పాలనా? మంత్రివర్గ విస్తరణా?

కేంద్రప్రభుత్వ కార్యదర్శుల్లో ఒకరు, అఖిల భారత కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి ఒకరు హైదరాబాదు వచ్చి మూడు నాలుగు రోజులు మకాంచేసి పరిస్థితులు పరిశీలించిపోయారు. కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి శ్రీ చంద్రజిత్ యాదవ్ విజయవాడకూడా సందర్శించారు.

అంటే అటు అధికార దృక్పథంనుండి, ఇటు పార్టీ కోణంనుండి పరిస్థితులు తెలుసుకోడానికి, అవగాహన చేసుకోడానికి, అంచనా వేసుకోడానికి ప్రధానికి అవకాశం కలిగిందన్నమాట. ఈ అధికార-అనధికార రిపోర్టులమీద తీసుకోబోయే చర్యలు ఆధారపడి వుంటాయి.

ఆ చర్యలు ఏమిగా వుంటాయంటే శాసనసభను కొంతకాలం సస్పెండుచేసి, రాష్ట్రపతి పరిపాలన ప్రవేశపెట్టబడవచ్చుననే వూహాగానాలకు దారితీసింది. హిందూ పత్రిక రాష్ట్రపతిపాలన ప్రవేశపెట్టబడవచ్చుననే వార్తను ప్రకటించింది. 'హిందూ' వార్తంటే, సిరాధారమైనదిగా వుంటదనే నమ్మకంవుంది. అందువల్లనే రాష్ట్ర అధికారవర్గాలలో కొన్ని కలవరం కలిగింది. కాని ముఖ్యమంత్రి, తదితరులు దీనివిషయమై ఢిల్లీనాయకులను అడిగా

పరిశీలకుడు

రగా, రాష్ట్రపతి పరిపాలన ప్రవేశపెట్టే ప్రతిపాదనలేదని వారు చెప్పారని, అందువల్ల ముఖ్యమంత్రి తన మంత్రివర్గ విస్తరణ ప్రయత్నాన్ని కొనసాగిస్తున్నారని వార్త.

కేంద్రం రాష్ట్రపతిపాలన విధిస్తుందో లేదో దృఢంగా చెప్పగలవారెవరూ లేరు. కాని కేంద్రం వైఖరి, అంటే ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ వైఖరి- ఏ విధంగానైనా రాష్ట్ర సమైక్యతనునిల్పి, ముల్కీ బిల్లును అమలు జరపాలనే పట్టుదల కనపడుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ నేటిస్థితి ముఖ్యమంత్రి పి. వి. కంటే, ప్రధానికి ప్రతిష్ఠా సమస్యగా తయారైంది. ఎందుకంటే, ముందు వెనుకలు చూడకుండా వ్యతిరేకతను ఎదుర్కొని ముల్కీ బిల్లును పార్లమెంటులో పాస్ చేయించింది ఆమె. అందువల్ల దానిని అమలు జరిపే బాధ్యతకూడా ఆమెమీదనే పడింది. అమలు జరపలేకపోతే, తన నాయకత్వ బలహీనతను చాటుతుంది. కనుక రాష్ట్రపతిపాలన విధించవలసివచ్చినా, మరేచర్య తీసుకోవలసి వచ్చినా ఆమె వెనుదీయకపోవచ్చునని పరిశీలకులవూహ. అయితే, కేంద్ర హోం సెక్రెటరీగాని, శ్రీ చంద్రజిత్ యాదవ్‌గాని రాష్ట్ర విభజన అవాంఛ్యమేనని అభిప్రాయపడడానికి కారణం ఇదేనని వూహ. ముల్కీ

—తరువాత 6 వ పేజీలో

కాలువలలో తేలిన

రెండు శవాలు ఎవరివి?

రెండురోజులవ్యవధిలో నెల్లూరులో రెండుశవాలుతేలాయి. ఆ శవాలెవరివి అన్నదింతవరకూ తేలలేదు.

7 తేది మధ్యాహ్నం 2-30 గంటలప్పుడు వి. సి. విగ్రహం వెనుక వైపు ఉయ్యాలకాలవలో ఒక శవం కొట్టుకవచ్చింది.

8 తేదిసాయంకాలం అల్లీపురంవద్ద కోడూరుకాల్వలో ఒక శవం తేలుతూ వచ్చింది. ఈ రెండు శవాల చుట్టూ అనుమానాలు, అపవాదులు అల్లుక పోతున్నాయి!

2 తేది పోలీసు కాల్పుల్లో మరణించిన వారిసంఖ్య నాలుగుకాదు, ఇంకాఎక్కువ, చాలాఎక్కువ అని నమ్మేవారు, నమ్మటానికి వారు, ఆధారాలున్నాయని బల్లగుద్ది వాదించేవారు రోజురోజుకూ పెరిగిపోతుంటే, ప్రతి నిముషానికీ ఒక కొత్తవార్త, కొత్తసంఖ్య వినవస్తుంటే; రకరకాల పుకార్లు దట్టంగా కమ్ముకుంటుంటే- ఆ వాదనలకు,

మా విలేఖరి

ఆ వదంతులకు బలాన్ని చేకూర్చేవిధంగా తయారయ్యాయీ రెండుశవాలూ! పోలీసు కాల్పుల్లో మరణించినవారివే ఈ రెండు శవాలున్నూ అని నమ్మేవారు, ప్రచారం చేసేవాళ్లు కొందరు బయల్దేరారు. వాళ్ళ ప్రచారానికి ఆధారాలు లేకపోయినా నమ్మకంగా నమ్మేస్తున్నారు మరికొందరు!

—తరువాత 6 వ పేజీలో

పసిడిపంటల పెద్దపండుగ సంక్రాంతి

రైతాంగానికి మా హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు

కృష్ణ ఫెర్టిలైజర్స్

కోవూరు (నెల్లూరుజిల్లా)

అన్నిరకాల ఎరువులు, తెగుళ్లమందులు దొరకును

ఫోన్ - ఆఫీసు : 81, ఇల్లు : 63

జమీన్‌రైతు

శ్రీ పరీధావి పుష్య శుద్ధ అష్టమి శుక్రవారం 12-1-1973

జోహారులు

ప్రత్యేక రాష్ట్రోద్యమ మహా సంగ్రామంలో నెల్లూరు యువకులుకూడా నలుగురు నేలవాలారు. వాళ్ళు రాజకీయవాదులుకాదు; ప్రజాసేవా రంగంలో వున్నవారుకాదు; సమైక్యతవల్ల వున్ననష్టాలు, విభజనవల్ల కలిగే లాభాలు తెలిసినవారుకాదు; అధ్యయనం చేసినవారుకాదు; అన్నెము పున్నెము ఎరుగని పసికందులు. ఆవేశం, వుద్రేకం పరవళ్ళు త్రొక్కగా అమాయకంగా రంగంలోకి వురికి తుపాకీలకు దారుణంగా బలియైనవారు. ఏ వుద్యమమైనా, ఏ మహత్కార్యమైనా ఇటువంటి యువకుల ఆత్మార్పణ లేనిదే విజయవంతంకాదు. అందువల్లే వీరు అమరవీరులవుతారు.

నెల్లూరులో ఎప్పుడు ఏ వుద్యమం ప్రారంభమైనా, ఆందోళన జరిగినా కాల్పులు తప్పడంలేదు; యువకుల ప్రాణత్యాగాలు తప్పడంలేదు. 1952 ఆంధ్రోద్యమంలో నలుగురు యువకులు బలియయ్యారు. ఆ తర్వాత బియ్యంధరల ఆందోళనలో కాబోలు ఒకరు ఎరఅయ్యారు. ఆ పిమ్మట హిందీ వ్యతిరేకోద్యమంలో ఒకరు అశువులు బాశారు.

ఈ విధంగా ప్రతి వుద్యమంలో నెల్లూరు యువకులు విలువైన ప్రాణాలు అర్పణ అవుతున్నవి. ఇది ఒకవిధంగా వొళ్ళు పులకింప జేసే మహోన్నతత్యాగం. ఇంకో విధంగా హృదయాన్ని పిండివేసే అనుభూతి.

నేటి వుద్యమ తీవ్రత, తీక్షణత, బలిదానం చూస్తుంటే ఒక అభిప్రాయం కలుగుతుంది. త్యాగరహితంగా ఏర్పడింది కాబట్టే సమైక్యరాష్ట్ర పునాదులు సుదృఢం కాలేదేమోననిపిస్తుంది; ఆత్మార్పణ పునాదులు కలిగిందికాబట్టే ప్రత్యేక రాష్ట్ర వాంఛ పునరుద్ధరణైందేమోననిపిస్తుంది.

రెండవతేది కాల్పులలో వీరమరణం పొందిన నెల్లూరు యువకులు మధుసూదనరావు, సుధాకరరావు, జిలానీ, శ్రీనివాసులకు జోహారులర్పిస్తున్నాము. వారి పవిత్రాత్మలకు శాంతిని ప్రసాదించవలసిందిగా సర్వేశ్వరుని ప్రార్థిస్తున్నాము. తరచు అసంఖ్యాకులైన అమాయక యువకుల రక్తంతో తడుస్తున్న నెల్లూరు నేల శాపగ్రస్తమైనదేమోనని విచారిస్తున్నాము

ఇక సమైక్యత సాధ్యమా?

ఆంధ్రప్రాంతం బ్రద్దలైన అగ్నిపర్వతంవలె వుంది. సెగలు పొగలతో అంధకారంగా, అయోమయంగా, అగమ్యగోచరంగా వుంది. ఉద్యమం ఒక వుప్పెనవలె, కట్టలు తెంచుకున్న ప్రవాహంవలె మహోధృతంగావుంది. ప్రశాంతదశలో వుండిన ఆందోళన ప్రమాదకర పరిణామాన్ని పొందింది.

బంద్‌లు సమ్మెలు, కాల్పులు రక్తపాతం, సభలు వుత్సవాలు, ప్రకటనలు ప్రదర్శనలు తప్ప పన్నెండు జిల్లాలలో మరో కదలికలేదు; కార్యక్రమంలేదు. ఆఫీసులు లేవు, ఆస్పత్రులులేవు, స్కూళ్ళులేవు, వ్యాపారాలులేవు, రైళ్లులేవు, బస్సులేవు, ఫోన్లులేవు- ఏమీలేదు. అష్టదిగ్బంధనమైపోయింది; ప్రజాజీవితం దిగ్భ్రమయమైపోయింది. దహనాల, బాంబుల, దెబ్బల దారుణవార్తలు తప్ప, మరేమీలేదు. భయము భీతి తప్ప వ్యతాత లేదు. ఆందోళన అరాజకంతప్ప శాంతి భద్రతలులేవు. స్పర్థలు సంఘర్షణలు తప్ప స్నేహ సామరస్యాలులేవు. అంతా బీభత్సంగా, భయానకంగావుంది పరిస్థితి. నగటు మనిషి ఈ విషమపరిస్థితికి తట్టుకోలేకపోతున్నాడు; డోలాడోళిత మనస్కుడై దిక్కుగానక కంగారుపడుతున్నారు. ఈపరిస్థితి ఇంకెంతకాలం కొనసాగాలి? సామాన్యప్రజలు ఇంకెంతకాలం సహనం వహించాలి?

రాష్ట్రంలో స్వతంత్ర ఆలోచనకు, స్వేచ్ఛాభిప్రాయానికి, నమ్మిక వర్తనకు అవకాశమేలేదు. ఈ అవేశ ఆగ్రహ ముందు తనఅభిప్రాయాన్ని నిర్భయంగా ప్రకటించడానికి సాహసించేవాడెవడూలేడు సమైక్యతనుకోరే శాసనసభ్యులు మంత్రులు హైదరాబాదులో, పార్లమెంటుసభ్యులు ఢిల్లీలో అజ్ఞాతవాసం చేయడం తప్ప; స్వస్థానాలకువచ్చి ఇల్లు వాకిలి, పెళ్ళాం పిల్లల్ని చూచుకొనే భాగ్యానికికూడా నోచుకోలేదు. ఇళ్ళకురాక తప్పనివారు, పరిసరాలకనుగుణంగా ప్రకటనలు చేయక తప్పడంలేదు. అక్కడ హైదరాబాదులో హామీలువేసుకొని, ఇక్కడ వుద్యమకారులకు తలవంచుకుంటూ తప్పించుక తిరుగుతున్న వుభయ భాషా ప్రవీణులూ లేకపోలేదు. ముఖం తప్పించడమో, మౌనంవహించడమో తప్ప మార్గం కనపడడంలేదు. అందువల్ల సమైక్యతకు ఎంత అనుకూలతవున్నదో, సమైక్యతావాదులు ఎందరున్నారో తెలియను తెలిసికోవడమూ సాధ్యంకాదు కనపడుతున్నది, వినబడుతున్నది ప్రత్యేకరాష్ట్రవాదమే, జైఆంధ్ర అందోళనే! అవాదము, ఆ ఆందోళన భూమ్యాకాశాలు దద్దరిల్లేట్లున్నాయి. ఈవుద్యమం ఇదివరకు కొందరికే పరిమితమై వుండవచ్చుకాని, ఇప్పుడు అది ప్రజలది; నూటికి నూరుపాళ్ల ప్రజోద్యమం. గుణదోష వితర్కానికి, లోతుపాతుల పరిశీలనకు పూనుకోకుంటే; వొప్పుకొనితీరవలసిన వాస్తవ పరిస్థితి ఇది!

తెలంగాణాలోనూ ప్రత్యేక రాష్ట్రవాదము, వుద్యమమూ వున్నాయి. తాత్కాలికంగా విశ్రాంతించినట్లు కనపడవచ్చుకాని, వేర్పాటుతత్వం ప్రేలపాతుకొని వుంది. తెలంగాణాలోవున్న ఆంధ్రోద్యోగుల స్థితి దుర్భరంగావుంది; వారు అక్కడ పనిచేయలేనిస్థితి ఏర్పడింది. విద్యుచ్ఛక్తి శాఖలోని వున్నతాధికారులుకూడా సమ్మెలో చేరారంటే, సంతోషంగాదని వారు చెప్తున్నారు. తెలంగాణాలోని ఆంధ్ర ఎలక్ట్రిసిటీ ఇంజనీర్లు దాదాపు తరిమివేయబడినారని, ఆ దురన్యాయానికి నిరసనగా తాము సమ్మెకు పూనుకోవలసి వచ్చిందని వారు వెలిబుచ్చుతున్నారు. రాజేంద్రనగర్‌లోని వెటర్నరీ కళాశాలలో ఆంధ్ర లెక్చరర్ల స్థానాలను తెలంగాణా విద్యార్థులు బహిష్కరిస్తున్నారనే వార్త వచ్చింది ఇటువంటి వార్తలు అసంఖ్యాకంగా ఊపిరులూదే వున్నా అమ్మకాని బ్రతకవచ్చునన్నట్లుగా, వుద్యోగం వదలుకోవలసి వచ్చినా సిద్ధమేకాని, తెలంగాణాలో వుండలేమనే దృఢనిర్ణయానికి ప్రభుత్వోద్యోగులు వచ్చారు. వ్యాపారరీత్యా, లేక ఇతర పనులతో తెలంగాణాలోవున్న ఆంధ్రులు ఆత్మాభిమానవమేది వుంటే అక్కడ వుండలేరని ఎలగెత్తి చాటుతున్నారు. తెలంగాణావారు ఆంధ్రులను అనుమానంతో, అవిశ్వాసంతో శత్రువులుగా చూస్తున్నారని వారంటున్నారు. తెలంగాణాలో వున్న లావాదేవీలను పూర్తిచేసుకొని సాధ్యమైనంత తొందరలో ఆంధ్ర ప్రాంతం వచ్చేయడం మర్యాదని వారు అభిప్రాయపడుతున్నారు

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దాదాపు వివలమైపోయింది; కాంగ్రెస్ శాసనసభపార్టీ ఛిన్నాభిన్నమైపోయింది కాంగ్రెస్ శాసనసభ్యులనుకాని, కాంగ్రెస్ ముఖ్యులనుకాని కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకత్వమే అదుపులో పెట్టలేకపోయింది; ప్రధాని కూడా వారు భాతరుచేయని విపరీతస్థితి ఏర్పడింది. కేంద్రప్రభుత్వము, ప్రధాని ఉదాసీనత వల్లనే ఆంధ్రోద్యమము ఈ రూపాన్ని పొందింది. ఆంధ్రప్రదేశం అరాజకం పాలైంది. ఇప్పుడూ మీనం మేషం లెక్కించడం, పరిశీలనలు జరిపించడం తప్ప గడ్డుసమైన పరిష్కారంతో కార్యరంగంలో దూకలేకున్నది; రాష్ట్ర విభజన కలలోనిమాట అనడంతప్ప, సమైక్యతను సాధ్యంచేసే చర్యలకుపక్రమించలేకున్నది.

ఈ పరిస్థితుల్లో ఇక సమైక్యత సాధ్యమా? ఆంధ్ర-తెలంగాణా ప్రజలను సమైక్యతకు మనసారా వొప్పించగల పరిష్కారమార్గమేదైనావుందా? ఉభయులూ విముఖంగావుంటే సమైక్యత అభిలషణీయమా? రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలు బలవంతంగా రుద్దే సమైక్యత నిలుస్తుందా? ఆలోచించి, ఆలస్యంలేకుండా నిర్ణయానికి రావలసిన తీవ్ర సమస్యలివి. ఈలోగా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో మామూలు పరిస్థితులు నెలకొల్పుటకు చర్యలు తీసుకోవడం అవసరమని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

జనవాణి

నెల్లూరు సంఘటనలు— న్యాయవిచారణ జరగాలి

2 తేది నెల్లూరు సంఘటనలు వియత్నాం యుద్ధరంగాన్ని మరపిస్తున్నాయి. వాటికి బాధ్యులెవరు అన్నప్రశ్న ప్రతి ఒక్కరి నోటా వినపడుతూంది.

జిల్లా కలెక్టరుగా విశేషఖ్యాతి నార్జించిన శ్రీ పార్థసారథి యింతవరకు పట్టువిడుపులతో, శాంతియుతంగా పాలిస్తూ, ఒక్కసారి ఈ పైశాచిక కృత్యాల నెలా ప్రోత్సహించాడు? ప్రముఖవ్యక్తి జరిపించిన రాద్ధాంతం ఆయనకు తెలిసికూడా ఎందుకు చర్యతీసుకోలేదు? ఈ ప్రశ్నలు ఒకవైపు. దీనివెనకవున్న రాజకీయశక్తులు మరోవైపు అనుమానాస్పదంగాతయారయ్యాయి. పి. డి. ఎ యాయుతు, సమైక్యతావాది అయిన నెల్లూరు శాసనసభ్యుని విషయంలో ముఖ్యమంత్రి కలెక్టర్ను గట్టిగా ఆదేశించాడని, ఆ రాజకీయపుటెత్తులకు లొంగిపోయిన కలెక్టరు ఈ వైఖరి నవలంబించాడని గ్రామాల్లో ప్రజలు అనుమానిస్తున్నారు, ఆగ్రహిస్తున్నారు ఇదెంతవరకు నిజమో?

ఇక యిందుకో స్థానిక శాసనసభ్యుని బాధ్యత ఎంతవరకో పరిశీలించాలి ఆంధ్రప్రజలు ప్రత్యేకాంధ్రవైపు ఎలా మొగ్గుతున్నారో నెల్లూరు యుద్ధరంగం మరోసారి నిరూపించింది. ప్రజా ప్రతినిధులు ప్రజాభిప్రాయాన్ని ప్రతిబింబించేవారుగా వుండాలి కాని, పదవులకోసం ప్రజలను తిరస్కరించేవారుగా వుండరాదని నెల్లూరు సంఘటన చాటిచెప్పింది ప్రజాభిప్రాయానికి ఎదురీదుతున్న, అధికారదాహంతో కళ్ళు మూసుకపోయిన ఒక శాసనసభ్యునిపై విద్యార్థులు, ప్రజలు ఆగ్రహాన్ని ప్రదర్శించడం; ఫలితంగా ఎందరో ప్రాణాలను కోల్పోవడం జరిగింది. ఆ శాసనసభ్యుడు తానొక ప్రజాప్రతినిధినని మరచినాడు తన అభిప్రాయాలు తనకు వుండవచ్చు; వాటిని కాదనలేము. కానీ తాను ప్రజలచేత ఎన్నుకొబడిన ప్రతినిధిగదా; ప్రజాభిప్రాయాన్ని వ్యతిరేకించే హక్కు అతనికి లేదు. ఆతని అభిప్రాయాలు మార్చడం ఎవరికీ సాధ్యం కాకపోవచ్చు. ఆయన ఇంటిమీద జైఆంధ్ర పతాకం నాటడం సహించరానిది కావచ్చు ఐనా తన ప్రజల కష్టనష్టాలను గుర్తించక ఒక ప్రజా సమస్యపై పదిమంది మంత్రులు రాజీనామా చేసిన తర్వాత మంత్రిపదవికోసం ఇంతమంది ప్రాణాలు కోల్పోవడానికి తాను కారణమన్న అపఖ్యాతిని పొందడం అతనికి అంత మంచిదికాదు

ఈ యుద్ధరంగంలో సి.ఆర్.పి. పైశాచిక కృత్యాలకు గురైన గ్రామ ప్రజల బాధలు విన్నతర్వాత కళ్ళలో అశ్రువులు రాలుతాయి సి.ఆర్.పి. వారు ఇంత దురాచారం చేయుటానికి ఎవరు అనుమతిచ్చారో? ఇంతటి దారుణ హింసాకాండ జరిగిన తర్వాత ప్రజలకు ప్రభుత్వంపై విశ్వాసం పూర్తిగా సన్నగిల్లింది ఇది ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంకాదు, మిలిటరీపాలన అని భావిస్తున్నారు.

తిరుపతి సమావేశాల తర్వాతయినా ప్రభుత్వం తన పాతధోరణిని విడనాడలేకపోయింది! శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి రాష్ట్ర సమైక్యతనే కోరతుంటే ముఖ్యమంత్రి మాటలుమ్మి, ఆంధ్ర ప్రజానీకం తిరస్కరించి, పిరోమణిగిపోయినటు ముల్కీ బిల్లును పార్లమెంటులో పెట్టి వుండరు ఆంధ్రులు ఎంతగా విసిగిపోయి ప్రత్యేకరాష్ట్రం కోరుతున్నారో గ్రహించలేకపోయారు. ఒకనాడు రాష్ట్రాల్లో విభజనోద్యమాలు తలెత్తుతాయనే అభిప్రాయంతో ఆంధ్రోద్యమాన్ని అణచి, మరింత ప్రాణనష్టం వాటిల్లచేయడం శిక్షకాదు.

నెల్లూరు కాల్పులపై న్యాయవిచారణ జరిపి, బాధ్యులైనవారిని శిక్షించకుంటే న్యాయం జరిగినట్లుకాదు

బిల్లుపాడు —ఎం. శ్రీనివాసరావు ఎం. పి (ఫైనల్)

▲

ఎం.ఎల్.ఎల ముట్టడి— జిల్లా నాయకుల వైఖరి

'నెల్లూరు ఎం. ఎల్. ఎల ముట్టడి'ని గురించి 'జమీన్‌రైతు' ప్రత్యేకంగా వివరిస్తూ జిల్లా రాజకీయ నాయకుల స్వప్రయోజనాలను నిగూఢంగా సూచించింది. కారణం ఏదిఅయినా అనం వెంకటరెడ్డి దృఢనిశ్చయంతో సమైక్యతావాదిగా నిలబడడం, తనఅభిప్రాయం నిర్భయంగా నిర్మొహమాటంగా ప్రకటించడం సంతోషదాయకం.

మొదట సమైక్యతావాదిగా వుండి నేటి ప్రత్యేక ఉద్యమ నాయకుడుగా రంగు మార్చడానికి గల ప్రబలకారణమేమిటి? ఎం.ఎల్.ఎ.పై వత్తిడి తెచ్చేముందు, తానే ఎందుకు తన పదవికి రాజీనామా చేయకూడదు? మన నాయకులకు ఉద్యమం కావాలి, నాయకత్వం వుండాలి, పదవిమాత్రం వదలకూడదు! విద్యార్థులు, ఉద్యోగులు నష్టపోవాలి; కాని తమ పదవులుమాత్రం భద్రంగా వుండాలి! ఈద్విపాత్రాభినయాన్ని ప్రజలు గుర్తించక పోవడం, ఇట్లాంటి నాయకులు యింకా ప్రజానాయకులుగా చెలామణీకావడం మన దురదృష్టం.

బర్హాంపూర్ —వెంకట్

ఒంగోలు వార్తలు

ఎం.ఎల్.ఎ. వింతధోరణి

ఒంగోలు ఎం.ఎల్.ఎ శ్రీమతి శృంగారపు శివరత్నం నాయుడు సమైక్యతావాదా, అసైక్యతావాదా అన్నది అర్థం కావడంలేదట. స్వతహాగా సమైక్యతావాదే; కాని శ్రీ బి.వి. సుబ్బారెడ్డి సభలో తాను ప్రత్యేకాంధ్ర వాదియనాలనివి, తిరుపతి సమావేశాలకు హాజరవుతానని ప్రకటించిందట ఐతే ఆ ప్రకటన ప్రకారం ఆమె తిరుపతికి పోలేదు. దేశఢిల్లీ చూడ్దానికైనా పోలేదు. అందుకు అనారోగ్యం కారణమని చెప్తున్నారు. ఐతే పెర్మిగ్రాము పంపవచ్చు కదా-అని కొందరిసందేహం. ఆమె తెలిగ్రాముకూడా పంపలేదట. ఈ ద్వంద్వ వైఖరివల్ల ఆమె అసలు'వాదం' ఏదో తెలియని జనం కోపంతోవున్నారు ఆ కోపం ఆమె సినిమాహాలుమీద ప్రయోగింపవచ్చునేమోనని పోలీసు దానికి కాపలా కాస్తున్నారు.

శివరత్నమ్మగారు ఒత్తిడికి లొంగి తిరుపతి యాత్ర అంగీకరించినట్లున్నారేకాని సమైక్యతావాదాన్ని విడనాడలేదని కొందరు అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఇట్లా వుండగా ఆమె పేరట ఒక 'జై ఆంధ్ర' కరపత్రం విడుదలైంది. అందులో 'ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర వాదం ఆంధ్రప్రజల ప్రాణవాంఛ. ప్రజల ఆశీస్సులన్నీ మన్నించాల్సిన ప్రజాప్రభుత్వం శాంతియుతంగా ఉద్యమము జరుపుతున్న నాయకులను అరెస్టు చేసి ఉద్యమాన్ని అణచదలచుకోవడం అవివేకము' - అనివుంది. ఈ కరపత్రం ఆమెదేనో, లేక ఫోర్జరీయో తేల్చుకోలేక కొందరు సతమతమవుతున్నారు. ఏదీ ఏ.

లాయరు అరెస్టు

2 తేది అర్థరాత్రి సమయంలో లాయరు శ్రీ మైనంపాటి వెంకటేశ్వరరావును పోలీసు అరెస్టుచేసి, నెల్లూరు జైలుకు పంపింది. ఈ అరెస్టుకు నిరసనగా 3 తేది సాయంకాలం ఊరేగింపు, బహిరంగసభ జరిగాయి వెంకటేశ్వరరావు అరెస్టునేగాక, నెల్లూరు, చెక్కలి కాల్పులనుకూడా సభ నిరసించింది. ఈ సందర్భంగా లాయి. సీ. యాక్షన్ కమిటీ కన్వీనరు వి. పూర్ణచంద్రరావు, న్యాయవాది బి. సుబ్బారెడ్డి, వెంపటి రామలింగానందం, విద్యార్థులు తోట వెంకటరావు, షేక్ మహబూబ్ బాషా, డి. సురేష్‌బాబు, కె. వి. నాగేశ్వరరావు, యూత్ కాంగ్రెస్ కార్యకర్త ఎక్బాల్ పాషా, ఎక్స్‌ట్రా ఉపాధ్యాయుడు కె. పి. ఆర్. ప్రభాకర్, బి. సుబ్బారావు అరెస్టు చేసు ఇట్లాను 4 తేది వీరంతా కోర్టులో హాజరుపరచి విడుదలచేశారు.

నెల్లూరు చరిత్ర 1973 అధ్యాయంలో రక్తంతో తడిసిన రెండవ పుట!

నెల్లూరు చరిత్రలో 1973 అధ్యాయంలో రెండవపుట నెత్తుటి మరకలతో తడిసి మలినమైంది ప్రత్యేకాంధ్రోద్యమహోమంలో కొన్నిప్రాణాలు సమిధలయ్యాయి. ప్రశాంతంగా ప్రారంభమైన 2 వ తేది జనవరి మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు ఉద్రిక్తవాతావరణంలో ప్రవేశించి ఆవేశకావేశాల కాటపట్టును, 2-35 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలదాకా ఘోరభీకర దృశ్యాలకు ఆలవాలమైంది. నెల్లూరు గడగడ వణికిపోయింది; ప్రాణాలరచేతిలో పెట్టుకొని క్షణక్షణాలు యుగాలుగా గడిపింది.

దారుణ భయంకర సంగ్రామవాతావరణాన్ని కన్నులకెదుట కల్పిన ఆనాటి సంఘటనల్లో ఎందరు అమాయకులు ప్రాణాలు కోల్పోయారు-అన్నది రకరకాల అనుమానాలకు గురిఅవుతున్నా, వెలుగులవుకార్లకు అవకాశం కల్గిస్తున్నా; అధికారవర్గాలనుండి వినవస్తున్న సంఖ్య నాలుగు. ఇతరేతర వర్గాలు యింకా హెచ్చుసంఖ్య వుండాలంటున్నాయి. ఐదుగురు మరణించారని కొందరు దృఢంగా నమ్ముతున్నారు. పదమగ్గురు అసువులు కోల్పోయారని కొందరు ప్రకటనలిస్తున్నారు. జనవరి 2 తేదినుండి నేటివాకా మేముచిదాంబరం దినదాన్నబట్టి కాలికి బలపం కట్టుకొని తిరిగి వివిధవర్గాల అభిప్రాయాలు సేకరించినదాన్నిబట్టి మృతులసంఖ్య నాలుగేనని నమ్మకలపివస్తున్నది.

2 తేది ఉదయం ఈ విలేఖరి గాంధీ విగ్రహంవద్దకు చేరేటప్పటికి కోఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు మిద్దెమీద రేకాల దమయంతమ్మ, పైడా సుశీలమ్మ జై ఆంధ్ర పతాకాన్నెగురవేస్తున్నారు. కొన్ని వందలమంది ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తున్నారు. అక్కణ్ణుంచి ధనెంకుల నరసింహం నాయకత్వంలో ఒక బృందం కలెక్టరాఫీసు, పోస్టాఫీసు, 1 టౌను పోలీసు స్టేషన్లమీద జెండా లెగురవేయడానికి వెళ్ళింది. ఆ కార్యక్రమాలన్నీ ప్రశాంతంగానే జరిగిపోయాయట

10-30 సమయంలో వి. సి. బొమ్మవద్ద జనసమూహం చేరడంతెలిసి ఈ విలేఖరి కొందరు దినపత్రికా విలేఖరులతో అక్కడికి చేరారు. అప్పటికే దాదాపు రెండువేలమంది ఖాళీవీధి మొగదాల గుమిగూడివున్నారు. మేము వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారి మిద్దెమీదచేరి చూచిన దృశ్యమిది-అటు ట్రంకురోడ్డులో ఆరేడువేలమంది జనం కిటకిటలాడుతున్నారని తెలిసింది. ఆజనం కూడా క్రమేణావచ్చి వి. సి. పార్కు జనసందోహంలో కలిసిపోయారు. ధనెంకుల నరసింహం, చివుకుల నరసింహం, ఇస్మాయిల్, తుమ్మల వెంకట్రామరెడ్డి, కొందరు పార్టీ నాయకులు ఆ గుంపు ముందున్నారు. జనం రకరకాల నినాదాలిస్తున్నారు. ఆనం వెంకటరెడ్డి యింటివైపుకు జనంతోసుకపోవడం, మళ్ళీ వెనక్కురావడం జరుగుతూంది. 11 గంటలకు రాళ్ళవర్షం ప్రారంభమైంది. అటు ఆనం వెంకటరెడ్డి యింటివైపునుండి, ఇటు జనంనుండి రాళ్ళు రువ్వుకోవడం మొదలైంది. జనంలో కొందరికి రాళ్ళదెబ్బలు తగిలినట్టు మాకు స్పష్టంగా కనిపిస్తూంది. ఇద్దర్ని చేతులమీద మోసుకపోవడమూ చూశాము. వి. సి. బొమ్మవద్ద తీవ్రగ్గర వున్న ఒక కానిస్టేబుల్‌కు తలమీద దెబ్బతగిలి, అతన్ని తలపట్టుకొని కూచున్నాడు. పి. ఎ. శ్రీ వెంకటశివయ్య, ఆర్. డి. ఓ. శ్రీ రామారావు వగైరా అధికారులు వచ్చారు; అటూ యిటూ తిరుగుతున్నారు. జనం ఉద్రేకంతో కేకలు పెడుతున్నారు. సి. ఐ. శ్రీరామమూర్తి, ఎస్. ఐ. లు జనార్దనరెడ్డి, రామ్మోహనరావు, కొందరు కానిస్టేబుల్సు మాత్రం వున్నారు. రాళ్ళవర్షం ఉధృతమౌతూంది. జనం ముందున్న ఎస్. ఐ. రామ్మోహనరావుకు తలమీద రాయిపడింది; జనార్దనరెడ్డి టోపీ ఎగిరి అవతలపడిపోయింది. వాళ్ళు ప్రక్కకు తప్పుకోవడంతో రాళ్ళవాన మరింత బలమైంది. రెండువైపుల నుండి కుమ్ముదుమ్ముగా రాళ్ళు రువ్వడం జరుగుతూంది. ఇంతలో మూడు బస్సుల్లో రెండులారీల్లో జనంవచ్చిచేరారు. 11-45కు దాదాపు పదివన్నెండు వేలమంది జనం కూడారు. ఆనంవాళ్ళ యింటి సమీపంలో మంటల పొగలు లేచాయి; కాసేపటికాదరిపోయాయి రాళ్ళయుద్ధం ఆగలేదు. ఆనం వాళ్ళవైపు నుండి దాగా ఎత్తునుండి రాళ్ళు వస్తున్నాయి. ఇటు జనంనుండి రాళ్ళు రివ్వురివ్వుమని పోతున్నాయి.

12-32కి కలెక్టరు శ్రీ పార్థసారథి, ఎస్. పి. శ్రీ శ్రీకాంతరెడ్డి సి. ఆర్. పి. తో దిగారు. కలెక్టర్ను జనం చుట్టుముట్టేశారు; ఆయనకొక పూలమాలవేశారు; జైజైనాదాలిచ్చారు.

రాళ్ళవర్షం తెరిపియిచ్చింది; పరిస్థితి కాస్త చల్లబడ్డట్టనిపించింది. ఈ విలేఖరి, దినపత్రికా విలేఖర్లు రామయ్యగారి మిద్దెదిగి, జనం ముందువున్న కలెక్టరుగార్ని కలుసుకొన్నారు. అప్పటినుండి సాయంకాలం 6-30 వరకు ఆ యుద్ధరంగ మధ్యంలోనే గడిపాము మేము.

ఒక ప్రత్యక్ష కథనం

జనప్రవాహం వి. సి. పార్కు గేటువద్ద కట్టకట్టినట్టు ఆగిపోయింది. జనంలో కొందరికి తగిలిన గాయాలకు దివ్యాంగా కొందరి గుడ్డలు రక్తసిక్తమైపోయివున్నాయి. ఉద్రేకం వుప్పెనగా వచ్చి వచ్చినట్టనిపించింది. కలెక్టరు, ఎస్. పి., తదితర జిల్లా అధికారులు; పత్రికావిలేఖరులు కాపువీధి మలుపులో నిల్చున్నాము.

డిప్యూటీ ఎస్. పి. అనంతరామరెడ్డి, సి. ఐ. రామమూర్తిలకు ముఖంమీద చిన్న గాయాలుండినాయి.

'ఆనం వెంకటరెడ్డి, ఆయన మనమ్ములు మామీద దౌర్జన్యం చేశారు. గ్రామఫోను పిన్నులుపెట్టిన సోడాబుడ్లు, రాళ్ళు మామీద విసిరారు. మావాళ్ళెంతరో గాయపడ్డారు. ఆనంవాళ్ళ యింట్లో రెండువందల మంది రౌడీలున్నారు. జెండా ఎగరేస్తామని వెళ్ళిన మామీద అనవసరంగా సోడాబుడ్లు విసిరేశారు. సి. వి. నరసింహంగార్ని ఆనం వెంకటరెడ్డి కర్రతో కొట్టాడు. ఆయన క్రిందపడిపోయిన తర్వాతకూడా కొట్టాడు. ఆ రౌడీలను అరెస్టుచేయండి. అరెస్టుచేస్తే మేము ప్రశాంతంగా వెళ్ళిపోతాం'- అని కొందరు కలెక్టరుకు చెప్పారు. ఇద్దరు పార్టీ ప్రతినిధులు, మరికొందరు యువకులు మళ్ళీ కలెక్టరును కలుసుకొని యివేమాటలు చెప్పారు. 'ఆనం వాళ్ళింట్లో రెండుమూడు వందలమంది రౌడీలున్నారు. వాళ్ళు మావాళ్ళను అన్యాయంగా చావగొట్టారు. వాళ్ళనరెస్టుచేసి వ్యానులో ఎక్కించుకొనిరండి. లేకపోతే ఈ జనం కదలరు; మేమేమిచెప్పినా వినే

—కొరవ 10వ పేజీలో

మరికొన్ని విశేషాలు

2 తేదినాడు, ఆ విమ్మట జరిగిన కొన్ని సంఘటనలు, దృశ్యాలు, వార్తలు విశేషాలు చిన్నవి చిన్నవి తెలియవచ్చినది దిగువ ఇస్తున్నాము:

ఎట్లా ప్రారంభమైంది?

ఆ విషాదదినం ఎట్లా ప్రారంభమైంది? ఎక్కడ ప్రారంభమైంది? ఆనం వెంకటరెడ్డిగారి ఇంటిముద్దనే అందరికీ తెలిసిన విషయం కాని, ఆ ప్రారంభానికి ముందు జరిగిన సంఘటనలు కూడా తెలిసికోవడం అవసరమంటూను విషయజ్ఞులు.

ఆ రోజు బ్యాంకిమీద జండా ఎగురవేస్తారనేది అందరికీ తెలిసిన కార్యక్రమం. అధికార్లకుకూడా తెలియజేయబడిన కార్యక్రమం. అది ప్రశాంతంగానే జరిగిపోయింది. ప్రతిఘటన లేదుకాబట్టి ఆ అధ్యాయం అంతటితో పరిసమాప్తమైపోతుందని వూహించారు. ఊహాకందని వ్యూహాలు వుండినవేమో అవి ఇంతటి సంక్షోభానికి కారణమయ్యాయి.

అనాడు తమ యింటిమీదికి వస్తారని ఆనంవాళ్ళకూ అనుమానంలేదట. బ్యాంకిమీద జండా ప్రతిష్ఠాపనే వారికి తెలిసిన వర్తమానమట. తమవంతు 28 తేది అయిపోయిందని వారి నమ్మకమట. అదే వాళ్ళి పొరపాటు. బ్యాంకిమీద జండా ప్రతిష్ఠాపన తర్వాత కలెక్టరాఫీసువైపుకు బయలుదేరిన వూరేగింపు కాపువీధికి మళ్ళడంలోనే రహస్యం వున్నదంటారు. వెంకురెడ్డి ఇంటికి పోవాలని కొందరు, వద్దని కొందరు ఆ వూరేగింపులోనే భిన్నాభిప్రాయాలుండినట్లు అధికారవర్గాలు చెప్తాయి. ఉత్సవం ఆనంవారి ఇంటిసమీపానికి పోయిన తర్వాత; పోలిస్ తక్కినవారందరిని నిలిపివేయగా; మాజీశాసనసభ్యుడు శ్రీ ధనెంకుల నరసింహం, అడ్వొకేటు శ్రీ సి. వి. నరసింహం, నెల్లూరు న్యూస్ ఎడిటరు శ్రీ ఇస్మాయిల్, అమరజీవిపత్రిక సంపాదకుడు శ్రీ తుమ్మల వెంకటరామరెడ్డి వగైరా కొద్దిమందిమాత్రమే వెంకురెడ్డిగారి ఇంటికి పోయారట. అంతముందు జండా కట్టబోతే వెంకురెడ్డి కుమారులు వీల్లేదన్నారట. అంతలో వెంకురెడ్డే బయటకురాగా, ధనెంకుల ఆయన్ను జైఆంధ్ర అనమన్నారట. అందుకు వెంకురెడ్డి 'నేను ముందే చెప్పానుకదా! నేను అనేదిలేదు. నీ యింటికి నేను జనాన్ని తీసుకొచ్చి సమైక్యాంధ్ర అనమంటే అంటావా?' అన్నాడట. 'నీదగ్గర జైఆంధ్ర అనిపించిపోవడానికివచ్చాం. నీవు అనేంతవరకు ఇక్కడే కూర్చుంటాం' అని భైఠాయించారట.

తర్వాతికథంతా తెలిసిందే!

దీన్నిబట్టి ఏమనుకోవాలి? ప్రారంభం ఎక్కడనుకోవాలి? కారకులెవరనుకోవాలి? మీరే వూహించండి!

నివారించి వుండవచ్చు!

"ఆనం వెంకటరెడ్డికల్ల ఇంత ఘోరకలి జరిగింది. ఒక్క వ్యక్తికోసం ఇంత మందిని చంపడమా?"

చాలమంది అడుగుతున్న ప్రశ్న ఇది. కాల్పులకు వెంకటరెడ్డే కారణం అని అరో

—కొరవ 4 వ పేజీలో

మరణించినవారిసంఖ్యనాలుగే!

పిస్తున్నవారూ వున్నారు. అయన్ను అరెస్టు చేసేసివుంటే, ఈ సంఘటనకి ఆస్కారమే వుండేదికాదు అని వెలిబుస్తున్నవారూ అధిక సంఖ్యలో వున్నారు.

కాని ఒక ఇల్లాకాలిప్రాయం కూడా బహుళ సంఖ్యాకుల్లో వుంది. అనాటి వుద్రేకవాతావరణానికి, కాల్పుల కలికి, ప్రజల ప్రాణాలకు దూరంగావుండి ప్రశాంతంగా ఆలోచించేవారికి మాత్రమే ఈ అభిప్రాయం ద్యోతకమవుతుంది.

> **మరికొన్నివిశేషాలు**
> (3 వ పేజీకారవ)

"ఆనం వెంకటరెడ్డి దృఢవైఖరి తెలిసీ, అతని ఇంటిమీదికి వీరెందుకు పోవాలి? ఆ హక్కు వీరికెక్కడిది? అతనికి అభిప్రాయ స్వేచ్ఛ లేదా?"–ఇవీ వారడిగే ప్రశ్నలు.

ఈ విభిన్నాభిప్రాయాలతో మాకు నిమిత్తం లేదుకాని; ఆనం వెంకటరెడ్డిగారు ఆరోజు టవనులో లేకుండా పోయివుంటే వివేకవంతంగా వుండేది; ఈ అపవాదుకు ఆస్కారం వుండకుండా పోయేది. అభిప్రాయ స్వేచ్ఛ, విశ్వాసాల స్వేచ్ఛ రాజ్యాంగం ప్రతిపౌరుడికి ఇచ్చిన మాట వాస్తవమే కావచ్చు; వాటికోసం ఎందరో ప్రాణత్యాగం చేసిన మాట నిజమే కావచ్చు; కాని ఆగ్రహావేశాలతో నిప్పులుకక్కుతున్న మూకను ధిక్కరించడం వివేకవంతం కాదని మా అభిప్రాయం. ఘర్షణ వచ్చేటంతటి, ఘర్షణకు అవకాశం లేకుండా చేయడం మంచిదిగదా!

నరసింహంమీద దౌర్జన్యం

ప్రారంభంలోనే అడ్వొకేటు శ్రీ సి. వి. నరసింహం దెబ్బలకు గురిఅయ్యాడట. వెంకటరెడ్డి ఇంటిముందు బైఠాయించిన ధనికుల వగైరాలు రాళ్ళు సోడాసీసాలు వడడంతో చెల్లాచెదరుకాగా, పోకుండా ప్రక్కనేవుండిన సి. వి. నరసింహంను కొట్టడం జరిగిందట. వెంకటరెడ్డిగారే స్వయంగా తనను కొట్టినట్టు నరసింహం గారు చెప్తున్నారు. ఈ సందర్భంలో ఆయన వెంకటరెడ్డిమీద ఫిర్యాదు కూడా చేసినారట.

ఎంత వుపిరితిరగని పరిస్థితి అయినా కొట్టడమనేది గర్హించవలసిన విషయం. నరసింహంగారు ప్రయివేటు ఆస్పత్రిలో చికిత్సపొంది, ఇంటికి వచ్చారట

కారు ప్రచారం

ఆరోజు ఆ సమయంలో ఆనం వారి ఇంటి పరిసరాలకు అన్నివేలమంది జనం గుమిగూడుటకు కారణం–ఒక అంబాసిడర్ కారు మైకు పెట్టుకొని, అందరినీ ఆ ప్రదేశానికి రమ్మని పిలుపివ్వడమే కారణమంటారు. ఉదయం బ్యాంకివద్ద జండా కార్యక్రమానికి రమ్మని ప్రచారం చేసింది ఈ కారేనట; తర్వాత వెంకురెడ్డి ఇంటి వద్ద పిదోఘోరం జరిగిపోతున్నది, పరుగెత్తండి అంటూ ఆర్తనాదాలు చేసిందని అంటున్నారు. ఈ కారు ప్రచారాన్ని తాము స్వయంగా విన్నట్టు ఎంతోమంది చెప్తున్నారు.

ఈ గోలలో కూడా ఇదేకదా జరిగింది!

మూడు నిమిషాలు

వి సి. విగ్రహం వద్ద పరిస్థితి సి. ఆర్. పి. కి కూడా అందిరాక, విపత్కరంగా పరిణమించగా, మూడే మూడు నిమిషాలపాటు సైనికులకు అధికారం ఇవ్వడం జరిగిందట. వర్షా కాల్పులు జరిపారు.

మరణాలు నాలుగే

తుపాకి కాల్పుల్లో మరణించినవారు ఎంతమంది? ఎవరికితోచినట్టుగా వాళ్ళు, ఎవరి వూహకందినట్టు వాళ్ళ వదంతులు వ్యాపింపచేస్తున్నారు. మరణించినవారు నల్గురేనంటే, ప్రజలకు నమ్మకంకలగడం లేదు. విస్తృతంగా కాల్పులు జరగడం వల్ల, ఎక్కువమంది బలిఅయివుండాలనే వూహే, మరణాల విషయంలో నమ్మకం కలగకుండుటకు కారణంగా కనబడుతుంది. పోలీస్ శవాలను అదృశ్యంచేసి, నలుగురినే చూపిస్తున్నదని వీరి అనుమానం. ఇవి సహేతుకమైన సందేహాలు కావేమో ననిపిస్తుంది. సాధారణంగా ప్రభుత్వ వ్యతిరేకవర్గాలుగా పరిగణింపబడే వారిని, తదితరులను లోతుగా విచారించినపిమ్మట ఈ విధంగా దృఢంగా అభిప్రాయపడ వలసి వస్తున్నది.

ఒక శవం డాక్టరు శంకరరావు ఆస్పత్రికిలేచింది; అది గునుపూడి వెంకట సుధాకరరావుది. అక్కడ ఇంకెవరూ చని పోలేదు డాక్టరు రామచంద్రారెడ్డి అనువత్రికో జిలాని, శ్రీనివాసులు చేర్చబడ్డారు. గంట తర్వాత జిలాని, రెండు గంటల తర్వాత శ్రీనివాసులు చనిపోయారట; అక్కడ ఇంకెవరూ చనిపోలేదని డాక్టరు శేషారెడ్డిగారు చెప్పారు. గుండు దెబ్బకు గురైన మధుసూదనరావును అడ్వొకేటు సుందరాచారిగారే పెద్దాస్పత్రికి చేర్చారట; అతను అక్కడే చనిపోయాడు. గాంధీబొమ్మ వద్ద జరిగిన కాల్పుల్లో రోశయ్య అనే పశుంకాపరి తీవ్రంగా గాయపడినాడట; అతన్ని దగ్గరే వున్న డాక్టరు పి సి రెడ్డి ఆస్పత్రికి తీసుకపోగా, పి. సి. రెడ్డిగారు ప్రథమచికిత్స చేసి, పెద్దాసుపత్రికి పంపివేశాడట. అతను ఆస్పత్రిలో కోలుకొంటున్నారు. గాయపడినవారు కొందరు పొగతోటలోని డాక్టరు మధుసూదనశాస్త్రి ఆస్పత్రిలో చేర్చబడినారటగాని, అక్కడెవరూ చనిపోలేదు.

గూడ్స్ షెడ్డువద్ద కాల్పుల్లో ఒకరు చనిపోయివుంటారని అనుమానం. కాని అక్కడ కాల్పులు గాలిలోకి జరిగినట్టు పోలీస్ చెప్తున్నది.

9 తేది ఉదయం స్వర్గీయ కాకాని చితాభస్మం పెన్నలో నిమజ్జనంచేసిన తర్వాత అక్కడ జరిగిన సభలో శ్రీ రేబాల దశరథరామరెడ్డి మరణించినవారి సంఖ్య నాలుగు అని పేర్కొని, వారి ఆత్మలకు శాంతి కల్గాలన్నారు. కాంట్రి ఆర్. డి. ఆర్. కూడా సిద్ధుకొన్నారన్నమాట.

గూడ్స్ షెడ్డు దహనం

ట్రంకురోడ్డులో కాల్పులుకాండ జరుగుతున్నప్పుడే, అక్కడ రైల్వే గూడ్స్ షెడ్డుకు నిప్పు పెట్టబడింది; నార్తుస్టేషను సాల్ క్యాబిను ముట్టడించబడింది. షెడ్డుకు పెద్ద నష్టంలేదుకాని, వస్తువులుమాత్రం కాలిపోయాయి. 430 బస్తాల అమోనియం ఫాస్ఫేటు, 50 బస్తాల శనగలు, 30 బస్తాల శనగపప్పు, సగంవ్యాగిన్ ఎ. సి సిమెంటు పైపులు, ఒకవ్యాగిన్ గ్లాసు సామాన్లు, యింకా కొంతదూది, కొబ్బరికాయలు, 90బస్తాల తవుడు కాలిపోయాయి. పర్నిచరు, రికార్డులు పూర్తిగా దగ్ధమైపోయాయి. నష్టం దాదాపు లక్షదాకా వుంటుందని అంచనా. సాయంకాలం 5-30, 6 మధ్య దాదాపు వెయ్యిమందివచ్చి ఈ దహనకాండ జరిపారట.

ఈ సందర్భంలో అక్కడా కాల్పులు జరిగాయి. కాని ఎవ్వరూ చావలేదని పోలిస్ చెప్తున్నది. ఐదారేళ్ళ పిల్లవాడికి గాయాలు తగిలాయని, హాస్పిటల్లో కోలుకొంటున్నాడని అన్నారు.

> **మృతవీరులు**
>
> 2 తేది నెల్లూర్లో తుపాకి కాల్పులలో మరణించిన నలుగురు యువవీరులు–
>
> **ఎస్. మధుసూదనరావు**
>
> వయస్సు 25 నెల్లూరు–డిప్టీ ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ స్కూల్సు రిటైర్డ్ గుమాస్తా, శ్రీ సింగంపల్లి రామమూర్తిగారి కుమారుడు. స్కూల్ ఫైనల్ చదివి ఉద్యోగాన్వేషణలో వున్నాడట
>
> **జిలాని బాషా**
>
> వయస్సు 18. నెల్లూరు రూరల్ పోలిస్‌స్టేషను కానిస్టేబిల్ శ్రీ అల్లా బక్ష్ తమ్ముడు సైకిలు రిపేరు నేర్చుకుంటుండినాడట.
>
> **పొన్నారి శ్రీనివాసులు**
>
> వయస్సు 16 నెల్లూరు తాలూకా మామిడిపూడివాసి శ్రీ పొన్నారి చెంచయ్య కుమారుడు తాజ్ మహల్ బీడీ ఫ్యాక్టరీలో పని చేస్తుండినాడట
>
> **వెంకట సుధాకరరావు**
>
> వయస్సు 24. నెల్లూరు నవాబుపేట శ్రీ గునుపూడి సుబ్రహ్మణ్యం శెట్టి కుమారుడు. వీడో చిల్లరకొట్లో పని చేస్తుండినాడట.

మేగోరె, దశరథరామరెడ్డిగారల భయసందేహాలు నిరాధారం!

కాల్పులు జరిగిన వెంటనే శవాలను వ్యాన్లలైనా తీసుకపోయి వుండాలి; లేక పోలిస్ అయినా తీసుకపోయివుండాలి. వ్యానులు తీసుకపోతే, బయటపెట్టకుండా ఏమిచేస్తారు? పైగా డాక్టరు శేషారెడ్డిగారు చెప్పినదాన్నిబట్టి, క్షతగాత్రులనుగాని, మృతులనుగాని ప్రజలే తీసుకొచ్చి చేర్చారని. ఇక పోలిస్ వ్యానులో వేసి అదృశ్యం చేసింకనుకోవడానికి కొంపోసికవుంగా, కల్లోలంగావుండిన ఆ వాతావరణంలో అది సాధ్యమనుకోగలమా?

మేగోరె ప్రకటన: కలెక్టరు జాబు

జి. వ. చేర్మను శ్రీ మేనకూరు గోపాలకృష్ణారెడ్డి, శ్రీ రేబాల దశరథరామరెడ్డి గారితో కలసి ఒక పత్రికాప్రకటన చేశారు. కాల్పుల్లో పదమూడుమంది మరణించినట్లు భయసందేహాలు వెల్లడించారు.

దీనికి కలెక్టరు శ్రీ పార్థసారథి వెంటనే ఆ ఇద్దరికీ ఒక జాబువ్రాశారు: మీ అనుమానాలకు ఆధారమేమిటో; మృతులపేర్లు క్లెయిమ్ చేసేవారు, వారి అడ్రసులు మున్నగు వివరాలు తెల్పితే; ఎస్ పి. గారిచేత ఇంకా దర్యాప్తు జరిపించగలను– అని కలెక్టరుగారు వ్రాశారు.

దీనికి జి. వ. చేర్మను ఏమి సమాధానమిచ్చాడో ఏమోగాని, 8 తేది జరిగిన శాంతి సంఘ సమావేశంలో– మృతుల సంఖ్యకు సంబంధించి, కలెక్టరు– ఎస్. పి. ఇచ్చిన వివరణ మేగోరెను సమాధాన పరచినట్లే తోచింది. మేగోరె పరేకాని, ఆర్. డి. ఆర్. ఇటువంటి బహిరంగ ప్రకటనలో భాగస్తులుకావడం పెక్కుమందికి విస్మయం కల్గించింది!

1953 నుండి చూస్తున్నాం–నెల్లూరులో ఎప్పుడు ఏ వుద్యమం వచ్చినా గూడ్సు షెడ్డు ముట్టడికి గురియవుతుంటుంది అయితే దగ్ధమైపోవడం తప్ప, దోపిడేమీ జరగలేదని పోలిస్ వార్త.

పోస్టాఫీసు దహనం

2 తేది రాత్రి 8 గంటలప్పుడు స్టోన్ హవుస్‌పేట పోస్టాఫీసుకు నిప్పుపెట్టబడింది. ముందు తలుపు వగులగొట్టి, లోపలకు ప్రవేశించి; ఫర్నిచరు, రికార్డు, టెలిఫోన్లు వగైరాలు ధ్వంసంచేయబడి దహనం గావించబడినాయట రికార్డుల నష్టం ఏపాటిదో తెలియడంలేదుకాని, ఇతర నష్టాలు రెండుమూడు వేలకు పైగా వుంటుందంటారు

లైబ్రరీతప్పించుకున్నది!

స్టోనుహవుస్‌పేట పోస్టాఫీసు ప్రక్కనే వుంది జిల్లా గ్రంథాలయ సంస్థ కేంద్ర గ్రంథాలయం. ఆనంవారి అధిపత్యానవుండి కాబట్టి, దానిమీదా కసి తీర్చుకోవాలనే తలంపు వుండినట్లు తెలిసింది. సరస్వతి అటువంటి చెడ్డ తలంపులను తుడిచివేసిందేమో, తలంపు కార్యరూపం పొందలేదు కాని లైబ్రరీముందు శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డి పేరున్న శిలాఫలకాన్నిమాత్రం ముక్కలు చేయడం జరిగిందట

ఫోన్లు–పోస్టులేవు!

2, 3 తేదులలో టవునులో ఫోన్లు బంద్ అయిపోయాయి మూడు రోజుల పాటు టవను ప్రజలకు తపాల కూడాలేదు. 2 తేది బందు కల్ల మూతబడితే; 3 తేది కర్ఫ్యూ భయంవల్ల పనిచేయలేదు పోస్టల్ వుద్యోగులకు పాసులు ఇవ్వబడినా, వాళ్ళు రావడానికి భయపడినట్లుంది

4 తేది రిక్షాలుగారు పెలిఫోను అన

—తా 7 వ పేజీలో

శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రామాభ్యుదయసంస్థ, నెల్లూరు

ఖాదీ భాండారు

(సాయినాథ రేడియో షాపు ప్రక్కన)

— విజ్ఞప్తి —

అయ్యా,

ఆల్ ఇండియా ఖాదీకమీషన్‌వారిచే అమోదముద్రపొంది నెల్లూరు ట్రంకురోడ్డులో నడుపబడు ఖాదీభాండారునందు

సంక్రాంతి పండుగ సందర్భమున

ఖాదీ వస్త్రములపై

పొందూరు ఖాదీ వస్త్రములపై

రూ. 1-కి 10 పైసలు, మరియు స్పిన్‌సిల్కు వస్త్రములపై రూ. 1-కి 20 పైసలు రిబేటు యివ్వబడును. సదరు రిబేటు 5–1–73 తేదినుండి 13–1–73 తేదివరకు యివ్వబడును.

ఈ చేయుకాలములో సన్నరకము పొందూరు ఖాదీ విరివిగా వచ్చియున్నది. గాన ఖాదీని కొనుగోలుచేసి ఖాదీ ఉద్యమమును ప్రోత్సహించి గ్రామీణులకు జీవనోపాధి కల్పించ ప్రార్థన.

ఇట్లు

మేనేజరు, ఖాదీ భాండారు, ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు

సెక్రిటరి, శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రామాభ్యుదయసంస్థ, ఎ. సి. నగర్, నెల్లూరు-2.

> **'జమీన్ రైతు' ప్రకటన**
>
> కాగితం మొదలు కార్డువరకు ఖరీదు విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. పత్రికా నిర్వహణ మోయలేని భారమయింది. పత్రికచందా, ప్రకటన రేట్లు పెంచకుండా పత్రిక తేవడం దుస్సాధ్యమవుతున్నది. కావున 1-1-73 నుండి
>
> సంవత్సరం చందా రూ. 16-00 లకు
>
> అడ్వర్టయిజుమెంటురేటు కాలం సెంటిమీటర్ రూ. 2-00 లకు పెంచుతున్నాము.
>
> పాఠకులు, ప్రకటనదార్లు యథావిధి ప్రోత్సహించగలరని ఆశిస్తున్నాము.
>
> — మేనేజరు జ. రై.

50 ఏండ్ల తర్వాత సోవియట్ యూనియన్ స్థితి?

మానవత్వం తప్ప అన్ని సమకూర్చింది రష్యా!

రష్యా 50 ఏండ్ల తర్వాత–పొరబాటు సోవియట్ యూనియన్ జన్మించి అయిదు దశాబ్దాలైన తర్వాత– పరిస్థితి ఏమిటి? సోవియట్ రాజ్యం జరుపుకునే సాంవత్సరిక సంరంభం సందర్భమైపైన మీకు అవసరమవుతున్నది. (విప్లవానికి పూర్వం

చుండి జగన్నాథం

రష్యా. విప్లవానంతరం సోవియట్ యూనియన్)

సోవియట్ రాజ్యం ఉద్భవించడానికి పూర్వం 1872 లో Paris Commune (పారిస్ కమ్యూన్ అనగా పారిస్‌నగరంలో ప్రజారాజ్యం) జరిగింది. దీనికి పూర్వం 1798లో ఫ్రెంచి మహావిప్లవం జరిగింది. ఆ ఫ్రెంచి మహావిప్లవానికీ, రష్యా మహావిప్లవానికి మధ్యలో పారిస్ కమ్యూన్ వచ్చింది.

రొట్టె అడిగితే రాయి వచ్చిందనే కోపంతో క్రుద్ధులైన ప్రజా సముదాయపు నాయకులు రాజవంశాన్ని నిర్మూలించి ఒక ప్రజారాజ్యాన్ని నిల్పినారు. ఆ రాజ్యపు నాయకులు ఒకర్నొకరు చంపుకున్నారు. పిమ్మట విప్లవ రక్షకుడుగా నెపోలియన్ వచ్చాడు. తరువాత చక్రవర్తి అయినాడు. ఆ తర్వాత అతడు అగ్రరాజ్యానికి అధిపతి అయినాడు. ఆ పిమ్మట ఫ్రెంచి రాజ్యంలో అనేక మార్పులు వచ్చినవి. విప్లవంలో వచ్చిన మూడు నినాదాలు కొంతవరకు సఫలమైనవి. (ఆ నినాదాలు : స్వేచ్ఛ, సోదరభావం, సమానత్వం).

ఫ్రెంచి మహావిప్లవం పాశ్చాత్యరాజ్యాలన్నిటినీ, ఆ సీమలలోని ప్రజలను మేల్కొలిపింది. ప్రజారాజ్యాలు అనేకం ఏర్పడినవి.

కాని రష్యా ఆ రాజ్యాలలో చేరలేదు. పశ్చిమయూరప్ రాజ్యాలకంటే చాల వెనకబడి వుండెను. అక్కడ నూతనవిధమైన విప్లవం వచ్చింది. అది కార్చిచ్చువలె తన భావాన్ని వ్యాపింపజేసింది ఆ మోస్తరు రాజ్యాలు యూరప్‌లో రావడానికీ, ఆసియాలో రావడానికి చాలకాలం పట్టింది. అమెరికా, పశ్చిమయూరప్ ఈ ప్రభావాన్ని కొంత అనుభవించినా, ఈ వాదాన్ని పొందక, సాంఘిక సంక్షేమాన్ని, ప్రజాతంత్రవిధానాన్ని స్థిరపరచిన రాజ్యాలను పుట్టించినవి

1872లో పారిస్ కమ్యూన్ వచ్చిందని విన్నాం. అంతకు ముందు 1847 లో కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టో (కార్ల్‌మార్క్స్ ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్ మహామనీషులు ఒక అపూర్వ ద్వయం ఆ వ్రతానికి కర్తలు) వెల్వడింది. కార్మికుల ప్రపంచ సంస్థ ఒకటి వుండెను–దానిద్వారా అవశ్యం వెల్వడింది. దాని ప్రభావంద్వారా జన్మనిచ్చిన దేశాలలో కార్మికవిప్లవ వస్తుందనుకున్నారు. కాని, కార్మికులు అల్పసంఖ్యాకులై, వ్యవసాయ క్షేత్రంలోని సామాన్యజనం ఎక్కువగా వున్న రష్యాలో వచ్చింది. అందువలన దాని ప్రభావం ముందుకువెళ్ళిన పశ్చిమ యూరప్‌మీద కాక, వెనకబడిన యూరప్ ఆసియాలమీద పడింది. ఆతర్వాత ఆఫ్రికా లాటిన్ అమెరికామీద కొంచెంగా పడింది. క్రమేపీ తూర్పుయూరప్, ఆ శ్రేణి యా చైనా, ఉత్తరకొరియా, ఉత్తరకొరియా (ఆసియా), క్యూబా, (లాటిన్ అమెరికా) రాజ్యాలు ఎర్రనైనవి.

తూర్పుయూరోపియుగొస్లావియా ధ్వజమెత్తి నిల్చింది. రమేనియా అటు పిమ్మట ఆ దారినను సరించింది హంగరీలో మొదటి తిరుగుబాటు జయించిన పిదప,

—కొరవ 8 వ పేజీలో

నెల్లూరులో కాంటాక్ట్ లెన్స్

'కాంటాక్ట్ లెన్స్' ను ఆర్. ఎల్. రెడ్డిగారికి చూపుతూ వివరిస్తున్న డాక్టరు పి. రఘురామరెడ్డి, ప్రక్కన పిల్లలడాక్టరు పి. శ్రీనివాసులురెడ్డి ప్రభృతులున్నారు.

నెల్లూరు రోటరీక్లబ్బు కొత్త దత్తత

రోటరీ వ్యవహారాలెప్పుడూ జనాంతికంగా జరుగుతున్నట్లుంటాయి. కానీ నిజానికవెంత విశ్వసనీయంగా జరుగుతుంటాయో అంత వ్యయాబాహుళ్యంగా, సాధారణానికి కందుబాట్లో వుండేటివలె వుంటాయి. రోటరీక్లబ్బు సమాజంలో ఒక ఉన్నతవర్గానికి చెందిన వారికాలక్షేపం క్లబ్ అన్న అపోహ వుంటే వుండొచ్చేమోగాని, దాని క్రియాశీలమూ, కార్యక్రమ సరళిచూస్తే - ప్రజాసేవకోసం అంకితమైనామని అట్టకిరీటాలు పెట్టుకొని పూరేగే రాజకీయ జీవులకన్నా సవాలక్ష రెట్లు హెచ్చుస్థాయిలో ప్రజాసేవ చేస్తూందని ఒప్పుకోవాలి. 'Let us give a new look' అన్నది ఈ సంవత్సరం రోటరీ ఆదర్శం. ఇతర రోటరియన్లు 'గ్రామ దత్త స్వీకార పథకాల'తో పల్లెల్లోకి- కటిక చీకట్లో తడుములాడుకొంటున్న కుగ్రామాల్లోకి-వెళ్ళి, ఆ సాధారణంతో కలిసిపోయి, వాళ్ళ బాగోగులను పంచుకోవడం చూస్తుంటే; వాళ్ళ అభివృద్ధి చేపట్టున్న కార్యక్రమాలను గమనిస్తుంటే- 'Let us give a new look' అన్న లక్ష్యంతో పనిచేస్తున్నారా అనిపిస్తుంది.

నెల్లూరు రోటరియన్లు మూడేళ్ళ క్రితం పొదలకూరు రోడ్డులోవున్న చాలా చిన్న పల్లె- కొత్తూరును దత్తత తీసుకొన్నారు. దానికి విద్యుత్తునిచ్చారు; స్కూలునిచ్చారు; ఆరోగ్యమిచ్చారు, యింకా ఏవేవో సహాయాలు చేశారు. ఆ గ్రామాన్ని సర్వాంగ సుందరంగా తీర్చిదిద్దారని అనలేముగాని తమ పరిధిలో చేయదగిందంతా చేశారు; వెలుగులోకి తెచ్చారు.

—కొరవ 7 వ పేజీలో

మీకు గుర్తు చేసేందుకే

(వ్యక్తిగత విషయము)

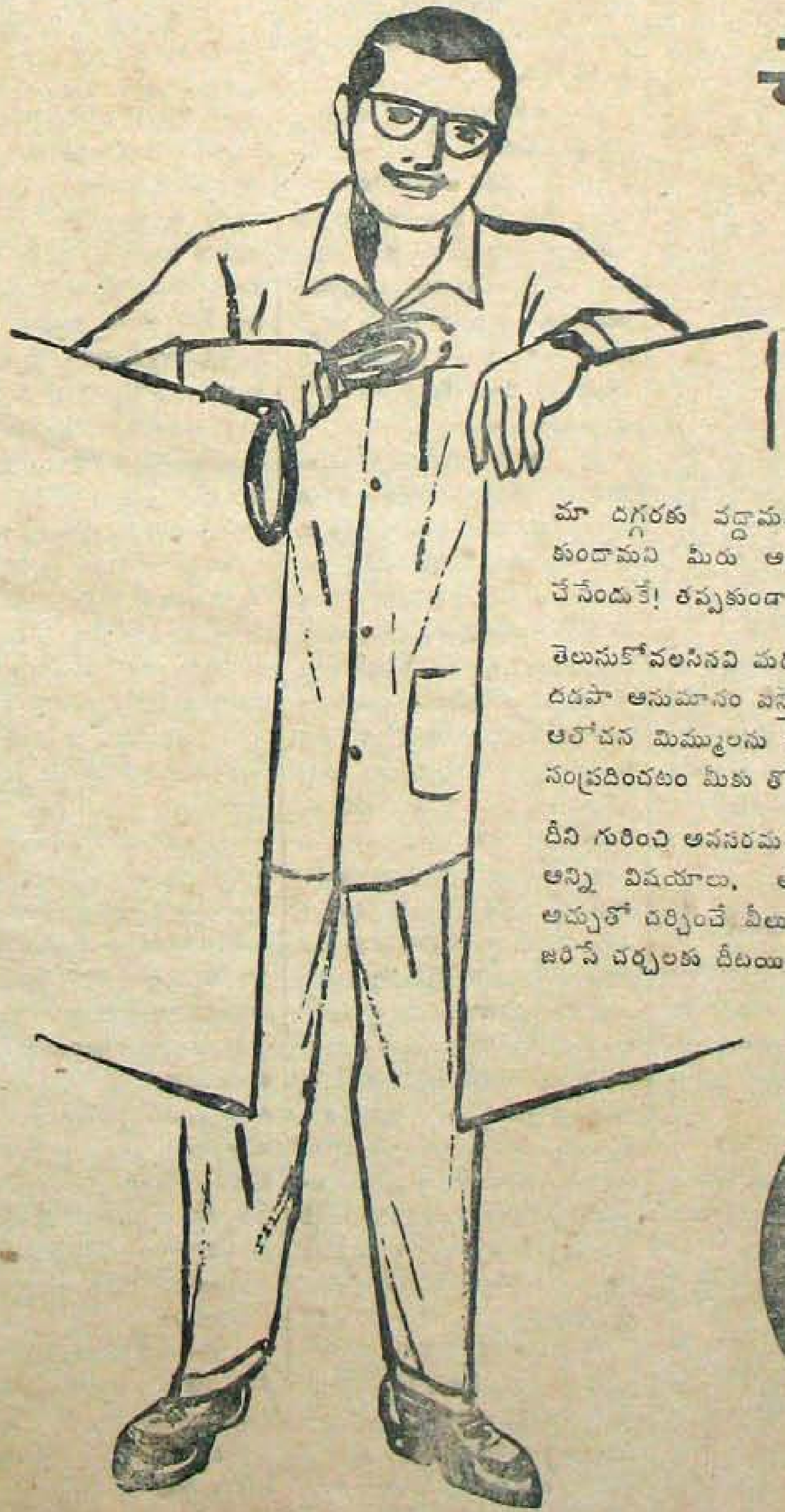

మా దగ్గరకు వద్దామని. డ్యూటీలో వున్న డాక్టరును కలుసుకుందామని మీరు అనుకుంటున్నారేమో. ఇది మీకు గుర్తు చేసేందుకే! తప్పకుండా రండి.

తెలుసుకోవలసినవి మరికొన్ని విషయాలున్నాయేమో! అడపా దడపా అనుమానం వస్తోందేమో! మీకు తెలియకుండా ఏదో ఒక ఆలోచన మిమ్ములను బాధిస్తోందేమో. ఏదేమయినా డాక్టరును సంప్రదించటం మీకు తోడ్పడుతుంది.

దీని గురించి అవసరమయినంత మీరు చదివి ఉండకపోవచ్చు! అన్ని విషయాలు, అందులో మీ అంతరంగిక విషయాలు అచ్చుతో చర్చించే వీలులేదుకదా మరి. వృత్తిరీత్యా నిపుణునితో జరిపే చర్చలకు దీటయినది లేదు.

ఇప్పుడు
కుటుంబ
సంక్షేమ
కేంద్రాన్ని
సందర్శించటం
అవసరం

davp 72/458

నెల్లూరు ముచ్చట్లు

విమర్శకుడు

జమీన్ రైతు

29-12-72 'జమీన్ రైతు' సంచికలు కొన్ని ఆర్. ఎం. ఎస్. కు తీసుకపోబోతుండగా, ఆ రాత్రి గాంధీబొమ్మ దగ్గర, మేనకూరు గోపాలకృష్ణారెడ్డి వగైరా పెద్దల నిరాహారదీక్ష శిబిరం ప్రక్కగా, దౌర్జన్యంగా లాగి కాల్చివేయబడ్డాయి. మరురోజు వుదయం తిరిగి అచ్చొత్తించి జిల్లాలోని వివిధ ప్రదేశాలలో వేయబడిన ప్రతులు కూడా పెరుక్కొని నిప్పుపెట్టబడ్డాయి. నష్టమైన ప్రతులను మా పాఠకులకు మరలా అప్పుడే పంపగలిగామనుకొండి!

ఆదర్శాలు, విశ్వాసాలకు కట్టుబడి వున్నపుడు; అవకాశవాదంగా వ్యవహరించలేనపుడు; ఏరోటి వద్ద ఆపాట పాడలేనపుడు; ఏ గాలికా చాప ఎత్తలేనపుడు; ఆత్మను చంపుకోలేనపుడు ఇటువంటి అగ్నిపరీక్షలు తప్పవు.

దీనివల్ల జమీన్ రైతుకు జరిగిన నష్టం కొద్దిపాటేకావచ్చు; కాని ఈ ధోరణి వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యానికి, పవిత్రమైన ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు ముప్పుతెచ్చి పెడుతుంది.

. . .

5-1-73 సంచికను వెలువరించలేకపోయాము. కాల్పులు, కర్ఫ్యూ, గందరగోళపు స్థితితో నాలుగురోజులు కార్యాలయం పనిచేయలేకపోయింది. వుత్సాహం లేకపోవడం మరొక కారణం. ముందు ప్రకటించకుండా సంచిక నాపినందుకు పాఠకులను క్షమాపణ కోరుతున్నాము.

అరెస్టులు

2 తేది సంఘటనకు సంబంధించి పోలీసు చాలామందిని అరెస్టుచేసినట్టుంది. వాళ్ళలో యిప్పటికి 12 మందిమాత్రం బెయిల్ మీద విడుదలచేయబడ్డారు. అందరి మీదా హత్యాప్రయత్నం (307 సెక్షన్) క్రింద నేరం మోపబడిందట. బెయిల్ మీద విడుదలైన వాళ్లలో ఇస్మాయిల్, ఇ. బి. చిన్నయ్య, తుమ్మల వెంకట్రామరెడ్డి వగైరాలున్నారు.

వీళ్ళకన్నాముందే శ్రీ నల్లపరెడ్డి చంద్రశేఖరరెడ్డి, శ్రీ సి. సి. సుబ్బారాయుడులను అంతరంగిక భద్రతాచట్టంక్రింద అరెస్టు చేశారు.

వెంకటగిరి తాలూకాలో అరెస్టు చేయబడ్డ శ్రీ నెన్నెటి విశ్వనాథం, శ్రీ టి. గంగాధరరెడ్డికూడా నెల్లూరు జైల్లోనే వున్నారు.

మునిసిపలాఫీసు దాడి

9 తేది రాత్రి మునిసిపలాఫీసును దగ్ధంచేయడానికి ప్రయత్నం జరిగింది. ప్రయత్నం పెద్దయెత్తునే పన్నట్టుందిగాని విఫలమైంది. రెండు కిటికీలుమాత్రం కాలిపోయాయి. ఇంకేమీ నష్టంలేదు. ఎవరు యీపని తలపెట్టారో తెలియడంలేదు.

మూడురోజుల నరకయాతన

ఎలక్ట్రిసిటీశాఖోద్యోగుల సమ్మెవల్ల 6 తేది మధ్యాహ్నం నుండి 9 ఉదయం దాకా కరెంటు లేక, కొళాయి నీళ్ళురాక నెల్లూరీయులు నరకయాతన ననుభవించారు. కిరసనాయిలు, లాంతర్లు, మైనపువత్తులకు ఎక్కడలేని గిరాకీ ఏర్పడింది. దాహానికి నీళ్ళవల్ల కలరా వగైరా వ్యాధులు వ్యాపించే ప్రమాదంకూడా కలిపించింది. దానికితోడు, గోరుచుట్టుమీద రోకటిపోటన్నట్టు, అప్పుడే మునిసిపల్ తోటిపనివారుకూడా సమ్మెకు దిగారు. ప్రభుత్వంనుండి మునిసిపాలిటీకి రావల్సిన నిధులురాక తోటిపనివారికి జీతాలివ్వలేదట. ఉన్న నిధులనే పంచుకోమంటే వాళ్ళు వద్దని సమ్మెకు దిగారు. ఇకచూడండి నెల్లూరు సౌభాగ్యం! దారిపొడవునా పెంటకుప్పలే, మురికి ప్రవాహాలే! ముక్కులు గట్టిగా మూసుకొని ఆ మూడురోజులూ గడపాల్సివచ్చింది. రాత్రిళ్ళు కటిక చీకటి; పైగా దోమల విజృంభణ! సినిమా లేదు, ట్రంకురోడ్డులేదు, రేడియోలేదు, పత్రికలూ లేవు!

9 తేది వుదయం కరెంటు రావడంతో పోయిన ప్రాణాలు తిరిగి వచ్చినట్టయింది. తోటిపనివారుకూడా తలా 60 రూ॥లు తీసుకొని పనిలోకి వచ్చారు. ఆ మూడు రోజుల అనుభవం జీవితాంతం మరచిపోలేము.

పేరారెడ్డి రాజీనామా

సూళ్ళూరుపేట సమితి అధ్యక్షుడు శ్రీ బద్దెపూడి పేరారెడ్డిగారు తన పదవికి రాజీనామాయిచ్చారు. తన రాజీనామాకు రాజకీయాలు కారణంకాదని; లోపభూయిష్టంగా, రోజురోజుకు మార్పుతోవున్న పంచాయతీరాజ్యవ్యవస్థ విరక్తి కలిగించిందని; ఆత్మాభిమానంగలవాడెవడూ ఈ పదవుల్లో వుండలేడని పేరారెడ్డిగారు ఫోనులో చెప్పారు. రాజీనామా లేఖలను కలెక్టరు, డి. డి. ఓ. లకు 11 తేది పంపినట్లుగూడా చెప్పారు.

జి. ఓ. ల సమ్మె

గజిటెడ్ ఆఫీసర్లుకూడా 9 తేది నుండి సమ్మెలో చేరారు. మొదటి మజిలీ 20 తేది వరకట; తర్వాత పొడిగించవచ్చు.

జిల్లాలో మొత్తం 389 మంది జి. ఓ. లున్నారట. ఇందులో డాక్టర్లు (106), పశువుల డాక్టర్లు (54), కాలేజి లెక్చరర్లు (52) ఇదివరకే సమ్మెలో వున్నారు. మెజిస్ట్రియల్ అధికారాలున్న 22 మంది రెవిన్యూ ఆఫీసర్లు సమ్మెలో చేరలేదు. ఆర్. అండ్ బి. వాళ్ళూ చేరినట్లు లేదు. మొత్తంమీద సమ్మె జయప్రదమే!

రాజీనామాలు

ముల్కీకి నిరసనగా, ప్రత్యేకాంధ్ర అవతరణకు- నెల్లూరు తాలూకా మొల్లూరు పంచాయితీ అధ్యక్షుడు శ్రీ పోదారెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి; కోవూరు తాలూకా యల్లాయపాళెం గ్రామ మునసబు శ్రీ కరేటి సుందరరామరెడ్డి తమ పదవులకు రాజీనామా లిచ్చారట.

సైకిలు ఎవరిది?

2 తేది బందరోజు గందరగోళంలో ఎవరో ఒక సైకిల్ డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి అస్పత్రిలో పెట్టి పోయారట. గుర్తులు చెప్పి తీసుకపోవచ్చునని డాక్టర్ శేషారెడ్డిగారు తెల్పుతున్నారు.

పాఠకులు గమనించాలి!

ఈ సంచిక 3-8 పేజీలను 5-8 పేజీలుగా పరిగణించవలసిందిగాను; 6వ పేజీలోని రష్యామేటరు కొరవను 9వ పేజీలోను, రోజువార్త కొరవను 11వ పేజీలోను, 8వ పేజీలోని చిత్ర జగత్ కొరవను 9వ పేజీలోను చదువుకోవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాము.

—సం. జ. రై.

మంత్రివర్గ విస్తరణ

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

...ద్యాన్ని విరమించి, ఆంధ్ర ప్రజలలోకి పోవడానికి అరవైమంది ఆంధ్ర తెలంగాణా కాంగ్రెస్ యం.ఎల్.ఏ.లతోకూడిన ఫ్రంటు ధికార్షన ముందు ప్రయోగించడం సూచన; కొందరు కేంద్ర మంత్రులు ప్రభుత్వోద్యోగులుగూడా ఆంధ్రకు వచ్చి ముల్కీ బిల్లును గూర్చి ప్రచారం చేయించాలని పట్టుదల చేశారు. ఈ వైఖరే స్పష్టమవుతుంది కేంద్రానికి ప్రస్తుతం రాష్ట్రపతిపాలనవల్ల రాష్ట్ర విభజన ప్రమాదం తప్పిపోయి, ముల్కీబిల్లు అమలుజరిగే అవకాశముంటే అది ముఖ్యంగాని, పి. వి. ముఖ్యమంత్రిత్వాన్ని కాపాడడం కాదని కొందరి అభిప్రాయం. ఏమవుతుందో రెండుమూడు రోజుల్లో తెలిసిపోతుంది!

★ ★ ★

రాష్ట్రపతిపాలన విధింపబడదనే నిర్ణయంతోనే, ముఖ్యమంత్రి రాజీనామా ఇచ్చినవారి స్థానాలలో కొన్నిటినైనా భర్తీ చేయాలనే వూహలో వున్నారు. మొదటిలిస్టులో రాబోయే కొత్తమంత్రులపేర్లు పత్రికల్లో వచ్చేశాయి; విస్తరణకు ఢిల్లీ అనుమతికూడా పొందివచ్చాడు ముఖ్యమంత్రి. కేంద్ర కార్యదర్శులరాక, రాష్ట్రపతిపాలన వదంతులు లేకుంటే ఈపాటికి కొత్త మంత్రుల ప్రమాణస్వీకారంకూడా జరిగిపోయివుండేది.

పదిహేనుమంది ఆంధ్రమంత్రుల్లో పదిమంది రాజీనామాయిచ్చి వైదొలగారు. అందులో రాయలసీమ మంత్రులందరూ వైదొలగారు; ఈనాడు మంత్రివర్గంలో రాయలసీమకు ప్రాతినిధ్యమేలేదు. అన్నిశాఖలూ ముఖ్యమంత్రి తన నెత్తినే వేసుకున్నాడు. అది మోయగలిగే బరువుకాదు. అందువల్ల మంత్రివర్గ విస్తరణ అనివార్యమని కొందరి అభిప్రాయం.

కాని ఈ కల్లోలపరిస్థితుల్లో మంత్రివర్గ విస్తరణ ఏమిటి అని కొందరు ఆక్షేపిస్తున్నారు. గజిటెడ్ ఆఫీసర్లతోటి సమ్మెచేస్తూ, పరిపాలనే స్తంభించిపోయిన ఈ సమయంలో కొత్తమంత్రులు వచ్చి ఆసనాలను అలంకరించడంతప్ప పరిపాలించేదేమిటి అని విమర్శిస్తున్నారు. కక్కినకూటికి ఆశపడంగా రాబోయే కొత్త మంత్రులను హేళనచేస్తున్నారు; వీరిని ద్రోహులుగా చిత్రిస్తున్నారు.

కాని పి. వి. నరసింహారావు ముఖ్యమంత్రిగా కొనసాగినంత కాలం మంత్రివర్గాన్ని విస్తరించుకోవడంకాని, విస్తరించుకోకపోవడంకాని ఆయన యిష్టం. అది ఆయనకు సంబంధించిన సమస్య. తన మంత్రివర్గం పతనమైపోయిందని, ఆంధ్ర ప్రాంతం మీద తన పరిపాలనాధికారం అంతమైందని అదేపనిగా ప్రచారం జరుగుతున్నపుడు కాదని రుజువుచేసుకోవడం, తన స్థానాన్ని నిలబెట్టుకోవడం ముఖ్యమంత్రి అయిన వాడెవడైనా చేసేపని, చేయాల్సినపని. పి. వి. యేగాదు, ఏ ముఖ్యమంత్రి అయినా చేయకతప్పదు. తెలంగాణా వుద్యమం మహోధృతంగా వుండి, తెలంగాణా మంత్రులందరూ రాజీనామా యిచ్చినపుడు శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డి ఏంచేశాడు? వైదొలగిన వారి స్థానంలో, కొత్తవారిని చేర్చుకొని తన పదవిని పదిలపరచుకున్నాడు గదా! అటువంటప్పుడు పి. వి. చేస్తే మాత్రం తప్పు ఎట్లా అవుతుంది? - ఈ విధంగా వాదనచేసే వారున్నారు. పరిపాలనా దృష్ట్యా అవసరంకాని, కాకపోనీ రాజీయంగా మంత్రివర్గ విస్తరణ జరగడం న్యాయమని అభిప్రాయపడుతున్నవారూ లేకపోలేదు.

ఇక కొత్తగా చేరేవారి విషయంలో వినబడుతున్న సంగతులు... చేరడం, చేరక పోవడం అన్నది అయ్యాకుల ఆలోచనా రీతులపట్టి వుంటుంది. పి. వి. జి. రాజాగారు మంత్రిత్వాన్ని నిరాకరించారు; కాని రాష్ట్రసమైక్యతకు శాయశక్తులా కృషిచేయగలనన్నాడు. స్పీకరు రంగారెడ్డిగారూ ఇప్పటివరకు మంత్రిత్వానికి విముఖంగానే వున్నట్టుంది. ఒకటిమాత్రం నిజం - మంత్రిత్వం అంగీకరించేవారి సమైక్యతావాదంకంటే, నిరాకరించినవారి సమైక్యతావాదానికి బలం ఎక్కువ, నైతికవిలువ ఎక్కువ. అటువంటివారు ఆత్మవిశ్వాసంతో ప్రజలమధ్యకు పోవడానికికూడా అవకాశముంటుంది. ఇప్పుడు కావలసింది అటువంటివారే. కాని సమైక్యతపట్ల చిత్తశుద్ధి, ముఖ్యమంత్రి నరసింహారావు నాయకత్వంపట్ల భక్తి విశ్వాసాలు కలిగినవారు, వారికి అండగా వుండుటకు మంత్రిత్వాన్ని స్వీకరించడం అవసరమని భావిస్తే అది తప్పెట్లా అవుతుంది? స్వార్థమని ఎట్లా ఆపాదించడం? వైదొలగినవారి స్థానాల్లో మంత్రులుగా చేరడం కక్కినకూటికి ఆశపడమే అయితే, ఇక ఎప్పుడూ ఎక్కడా ఏ పదవీ భర్తీకావడానికిలేదు! అటులైతే ఏ ప్రభుత్వమూ నడవదు. కాంగ్రెస్ ముఠాలకూటమి ఎంత ముఖ్యమైన సమస్యనైనా ఆ దృష్టితోనే చూడడము, దానికనుగుణంగా వాదనను సృష్టించడము అలవాటు. అందువల్ల అటువంటి ఆక్షేపణలను పరిగణనకు తీసుకోవడం మంచిదికాదు.

- ఈవిధంగా వున్నాయి వాదప్రతివాదాలు. అందుకే, మంత్రిత్వాన్ని అంగీకరించడం నిరాకరించడం అయ్యాకుల మనస్తత్వంమీద ఆధారపడి వుంటుందని మేము చెప్పడం. పదితిట్టులకన్నా ఒక గుమ్మడిదెబ్బ సమానంకాదని భావించేవారుంటారు; పదవులకు వెంపర్లాడేవారూ వుంటారు!

ఇంతకూ రాష్ట్రపతిపాలనే వస్తుందో, మంత్రివర్గ విస్తరణే జరుగుతుందో చూడాలి!

రెండు శవాలు

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

7 తేది ఏ. సి. బొమ్మదగ్గర తేలిన శవం ఒక గోతంలో చుట్టబడివుంది. క్షణాల్లో ఆ వార్త పొక్కిపోయింది; ట్రంకురోడ్డు అట్టుడికినట్టుడికిపోయింది. కాలవవద్ద జనం గుంపులు గుంపులుగాచేరి రకరకాల వూహాగానాలు చేస్తున్నారు. ఇంతలో పోలీసువచ్చి శవాన్ని స్వాధీనంచేసుకొంది. అప్పుడే, అక్కడే హతుడి తల్లిదండ్రులమని యిద్దరు నంతపేటవాసులు చెప్పుకొని విలపిస్తుండినారు. అతడిపేరు నగరపు కృష్ణయ్య అని, రెండురోజులక్రితం ఇంట్లో చెప్పకుండా ఎక్కడికో వెళ్లిపోయాడని వారిద్దరు గోడుగోడుమంటుండినారు!

తర్వాత పోస్టుమార్టమ్ జరిపింది, శవాన్ని ఆతల్లిదండ్రులకప్పగించారట. వారు యథావిధిగా దహనక్రియలు జరిపించారట. అంతటితో వూరుకోకుండా వాళ్లు తమ కుమారుణ్ణి హత్యచేసివుంటారనే అనుమానంతో అరుగుమీద పోలీసుకు ఫిర్యాదు చేశారు. కొందరు అరెస్టు చేయబడ్డారట కూడా.

అక్కడితో కథ కంచికి వెళ్ళలేదు. తర్వాత జరిగిందే అసలుకథ! నగరపు కృష్ణయ్యను హత్యచేసినవారుగా అనుమానింపబడ్డ కొందరు ఊర్కే చేతులుముడుచుకొని కూర్చోకుండా, తమకుతామే దర్యాప్తు పూనుకొన్నారు. కృష్ణయ్య కోసం ఊరూవాడా గాలించారు. కావలి, శింగరాయకొండ వగైరా ప్రాంతాల్లో వెతికి, చివరికి ఒంగోలులో సురక్షితంగా, సజీవంగావున్న అసలు నగరపు కృష్ణయ్యను పట్టుకోగలిగారు. అతన్నితీసుకొచ్చి పోలీసు ఎదుట హాజరుపరచి, తమ నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించుకొన్నారు. అరెస్టుకాబడిన మిగతావారందరూ విడుదల చేయబడ్డారు.

-ఇదీజరిగింది. ఉయ్యాలకాల్వలో తేలిన శవం నగరపు కృష్ణయ్య కాదు- అని మాత్రం స్పష్టమైంది. ఐతే మరెవరిది? ఈ ప్రశ్నకింకా సమాధానం దొరకలేదు. పోలీసు మళ్లీ దర్యాప్తు చేస్తున్నదట.

చనిపోయిన వ్యక్తి నగరపు కృష్ణయ్య అని పోలీసు ప్రకటించడం, తీరా ఆ కృష్ణయ్య బ్రతికి బయటపడి రావడం జనంలో అనుమానాలకు దారితీసింది. ఆ 'తల్లిదండ్రులు' ఎవరు? వాళ్ళెందుకు ముందుకువచ్చి శవం తమకొడుకదేనని క్లెయిమ్ చేశారు? పోస్టుమార్టమ్ జరిగిన తర్వాత శవాన్ని తీసుకెళ్ళి దహనక్రియలు జరపాల్సిన అవసరం వాళ్ళకేమొచ్చింది?- ఇవన్నీ జనంలో వినవస్తున్న ప్రశ్నలు. ఇదంతా పోలీసు ఆడిన నాటకం, ప్రజల్ని మభ్యపెట్టడానికి ఎత్తిన ఎత్తు- అన్న అభిప్రాయమూ ప్రబలంగావుంది. కాకపోతే ఇది 2 తేది కాల్పుల్లో మరణించిన వ్యక్తి శవం అయివుండవచ్చుననే అనుమానమూ వ్యక్తమవుతూంది.

అనుమానాలు, అభిప్రాయాలు ఎలా వున్నా- యిందులో పోలీసు తప్పటడుగు వేసిందని, తొందరపాటుతో వ్యవహరించిందనిమాత్రం ఖచ్చితంగా చెప్పవచ్చు. పోలీసు వర్గాలనుండి తెలియవస్తున్నది- ఆ 'తల్లిదండ్రులు' తమకు తామే ముందుకు వచ్చారని, వారిమాటలు నమ్మి శవాన్ని వారికి అప్పగించామని, జనాన్ని మభ్య పెట్టాలనే ఆలోచన తమకు లేదని.

పోస్టుమార్టెమ్ రిపోర్టుప్రకారం ఆ వ్యక్తి చనిపోయింది 5 తేది; పుర్రెమీద తగిలిన బలమైనదెబ్బ చావుకు కారణం.

. . .

8 తేది కోడూరుకాల్వలో తేలిన శవం 9 తేది పోలీసు స్వాధీనంచేసుకొని, 10 తేది పోస్టుమార్టమ్ జరిపించింది. ఆ శవాన్ని పోస్టుమార్టమ్ షెడ్డులో ఈ విలేఖరికూడా చూచాడు. ఒళ్లంతా బురదతో నిండిపోయుంది. కుళ్ళి, భరించరానివాసన కొడుతూంది. ముఖంమీద ఎడమవైపు, నడుము ముందుభాగం రెండుదెబ్బలు కనిపించాయి. వయస్సు 30 ప్రాంతం వుండొచ్చు. పోస్టుమార్టమ్ రిపోర్టులో గాయాలేమీలేవని తేలిందట. ఉన్న రెండు గాయాలు కాలవలో కొట్టుకరావడంవల్ల తగిలినవేకాని, చావుకు కారణమైనవి కావని చెప్పారు. ఈ చావుకూడా 5తేదీన్నే సంభవించిందని డాక్టర్ల అభిప్రాయం. ఎవరో బిచ్చగాడి శవమని పోలీసు అనుమానిస్తున్నదికానీ యింకా ధృవపడలేదట.

. . .

ఈ రెండు చావులకూ పోలీసు కాల్పులకు సంబంధంలేదని పోస్టుమార్టమ్ రిపోర్టులనుబట్టి, యితర ఆధారాలనుబట్టి నమ్మవచ్చు.

ఐతే- కోడిగాడితోటలో శవాలు పూడ్చిపెట్టారని, తిరుపతికి పంపారని ఒకవంక చెపుతూనే, కాల్వల్లో తోసేశారని మరొకవంక అనడం పరస్పర విరుద్ధంగా వుంది.

ఏమైనా- ఈ రెండుశవాలు ఎవరివో వెంటనే తేలాల్సివుంది; పకడ్బందీగా దర్యాప్తు జరగాల్సివుంది; అనుమానాలు, పుకార్లు తొలగాల్సివుంది. అందుకు పోలీసు ఎంత త్వరగా పూనుకొని, సాధిస్తే అంత మంచిది.

కొత్త మంత్రులు

ఆనం వెంకటరెడ్డి మంత్రి అయ్యాడు!

11 తేది 8 మంది కొత్త మంత్రులు ప్రమాణస్వీకారం చేశారు-

క్యాబినెట్ మంత్రులు: ఆనం వెంకటరెడ్డి (నెల్లూరు), మద్దూరు సుబ్బారెడ్డి (కర్నూలు) సి. దాస్ (చిత్తూరు) ఎన్. అమరనాథరెడ్డి (చిత్తూరు), ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి (కడప) పి. బి. చౌదరి (అనంతపురం).

సహాయ మంత్రులు: వద్దె నాగేశ్వరరావు (ఒంగోలు), బి. సోమశేఖర్ అనంతపురం.

ఉపముఖ్యమంత్రి, ఇతరులు ముస్లిం ప్రతినిధులు తర్వాత తీసుకోబడతారట.

సి. ఆర్. పి. పశుత్వంగా ప్రవర్తించింది!

రేటర్లకోసంగా ఒక వ్యాన్ ఏర్పాటు చేశారు; ఆరోజు మధ్యాహ్నంనుండి పోస్టు వచ్చేశాయి.

మొత్తానికి మూడురోజులపాటు నెల్లూరు బయటి ప్రపంచంతో దాదాపు సంబంధాన్ని కోల్పోయింది.

కర్ఫ్యూ:
సి. ఆర్. పి. జులుం

2 తేది సాయంత్రం విధించబడిన కర్ఫ్యూ 5 తేది వుదయంవరకు రాత్రింబవళ్ళు అమలుజరపబడింది. 5 నుంచి 8 తేది వరకు రాత్రిపూటమాత్రం కర్ఫ్యూ విధించ

మరికొన్ని విశేషాలు
(4 వ పేజీ తరువాయి)

బడింది. 9 నుండి పూర్తిగా తొలగించబడింది. స్వాతంత్ర్యానంతరం ఈపాతికేళ్ల కాలంలో నెల్లూరు ప్రజలకు కర్ఫ్యూ అంటే ఏమిటో తెలియదు. 1942 లో మహోద్యమ సందర్భంలో నెల్లూరులో కర్ఫ్యూ విధింపబడినట్లు జ్ఞాపకం. అందువల్లే ఈ తరం యువకులు కర్ఫ్యూను తేలికగా తీసుకున్నారా అనిపించింది.

కర్ఫ్యూ సమయంలో టవున్ సి. ఆర్. పి. స్వాధీనం చేయబడింది. సి. ఆర్. పి. వాళ్ళంటే ప్రజలతో సంబంధం లేనివాళ్ళు. మామూలు పరిస్థితుల్లో వాళ్ళు బయటకు రారు. ఇటువంటి అత్యవసర విషమ పరిస్థితులు తప్ప, మామూలు పరిస్థితులు వారికి తెలియదు. బాదడం, కాల్చడం తప్ప ఇంకోటని వారికి చేతగాదు. అందువల్లే బోనులోని పులి బయటకువస్తే ఎట్లా వుంటుందో, ఈ సి. ఆర్. పి. వాళ్ళుకూడా నెల్లూరు ప్రజల మీద అట్లా విరుచుకపడ్డారు; స్వైరవిహారం చేశారు!

కర్ఫ్యూ అంటే ఇంత చండశాసనమని ప్రజలకు తెలియదు; అందులో సామాన్య ప్రజలకు, పల్లెటూరి జనానికి అసలే తెలియదు. నెల్లూరులో కర్ఫ్యూ విధించబడినట్లు పల్లెటూళ్ళలో తెలిసినా స్పష్టంగా తెలిసినా, ఎన్ని గంటలనుండి ఎన్నిగంటలకనది తెలియదు. అట్లనే బయట ప్రదేశాల వారికి కూడా తెలియదు. ఇరవైనాలుగు గంటలు కర్ఫ్యూ విధించినప్పుడు, బస్సుల రాకపోకలను నిషేధించివుంటే బాగుండేది. రైళ్ళను రద్దుచేయడానికి లేదు కాబట్టి, స్టేషన్లలో దిగిన ప్రయాణీకులు తమతమ ఇండ్లకు సురక్షితంగాచేరే ఏర్పాటుచేసి వుండవలసింది. అదీకాక టవున్‌కు వచ్చే రోడ్లన్నిటిలో మామూలు పోలీసువారిని పెట్టి, ఎవ్వరూ రాకుండా హెచ్చరికచేయించవలసింది. ఈ చర్యలేమీ తీసుకోకుండా, ఇరవైనాలుగుగంటలు కర్ఫ్యూ విధించే వరకు ప్రజలు దుస్సహమైన బాధలకు గురి అయ్యారు.

రోడ్లో కనపడినవారిని సి. ఆర్. పి. వాళ్లు విచక్షణారహితంగా గొడ్లను బాదినట్లు బాదిపారేశారు. వారిలో మానవాంశ తక్కువేమో, నిర్దాక్షిణ్యంగా వుతికారు. ఇటు దక్షిణపువైపునుండివచ్చిన బస్సులు- మద్రాసు, చిత్తూరువికూడా- వేదాయపాళెం వద్దనే ప్రయాణీకులను దించేశాయి. అట్లనే ఉత్తరపువైపునుండి వచ్చినవి పెన్నకు అవతలనే నిలిపివేయబడినవి. గ్రామీణ ప్రాంతాలనుండి వచ్చినవికూడా అంతే; టవున్‌కు దూరంగానే నిల్చిపోయినవి. ప్రయాణీకులు అంత దూరం దగ్గరనుండి నడచి టవునుకువస్తె, పాపం! ఈ సి. ఆర్. పి. వాళ్ళచేతిన పడవలసి వచ్చింది! స్త్రీలను, పిల్లలనుకూడా కర్రలతో బాదారట!

8 తేది చుట్టుప్రక్కల పల్లెలనుండి తేగలు, పాలు, పచ్చిగడ్డి, కూరలు అమ్మకానికి వచ్చేవాళ్ళు మామూలు ప్రకారం టవునుకువస్తే, వారిని క్రిందపడేవరకు కొట్టడం జరిగిందట. ఎముకలు గూళ్ళుగావుండే ముసలివాళ్ళను కూడా వీరి ఆ దుడుకుల బెత్తాలకు గురికాక తప్పలేదు.

టవున్‌లో నవనాగరికులుకూడా వీరి దెబ్బలబారినుండి తప్పించుకోలేకపోయారు. ఒక న్యాయవాది, ఒక కాలేజి లెక్చరరు, ఆనంవాళ్ళకు సన్నిహితులైన ఒక పెద్దమను- ఈ విధంగా అనేకమంది సి. ఆర్. పి. వారి చేతిలో దెబ్బలు తినక తప్పలేదు. వీళ్ళు చేసిన నేరమల్లా వీధి అంచున నిల్చొని వరాకుగా మాట్లాడుకుంటుండడమేనట! ఆంధ్రపత్రిక విలేఖరి శ్రీ కొండా శేషయ్యనుకూడా బాదారట. తాను ప్రెస్‌వాడ్ననైనా అతను తొందరగాచెప్పలేకపోయాడేమో! డాక్టరు రామచంద్రారెడ్డి ఆస్పత్రిలో దూరి, ఒక కాంపౌండరును కొట్టారట; డాక్టరు శేషారెడ్డిని తరుముకున్నారట. ఈ విధంగానే ఎన్నో ఇండ్లలో దూరి కొట్టినట్టున్నారు. ఈ సందర్భంలో ఒక తమాషా కథ: ఒకతను పాలకోసం సైకిల్‌లో పోతుండినాడట; సి. ఆర్. పి. వాహనం కనపడేసరికి, సైకిల్ దిగి మర్యాదగా దణ్ణం పెట్టాడట. ఎందుకో వెక్కిరిస్తున్నాడని భావించి, సి.ఆర్.పి వాళ్ల వ్యాన్ నిలిపి ఏమి అని అడిగారట; అతను 'మిల్క్' అన్నాడట; 'మిల్క్' అనే మాట 'మర్కీ' అని వినబడిందో ఏమో, అతన్ని బావబాదిపోయారట! ఈవిధంగా జనాన్ని హడలెత్తించేసింది సి. ఆర్. పి. సి ఆర్ పి అంటే ఎముకల్లోకూడా జ్వరం కాసిందా అనిపించింది. అంత భయకంపితులైపోయారు ప్రజలు. వారంటే సింహస్వప్నమైపోయింది!

కర్ఫ్యూను కఠినంగా అమలుపరవడంలో అధికార్లు శత్రువులను విచక్షణారహితంగా వ్యవహరించారనుకుందాం. కాని వారు కొన్నిబంకులలో దూరి సిగరెట్లు వగైరాలు దౌర్జన్యంగా తీసుకపోయినట్లు చెప్తున్నారు. ఇక్కడో ఒక కెమెరా పెరుక్కొనిపోయారట. రెండుచోట్ల రెండు రిస్టువాచిలు అపహరించారట. శాంతి సంఘ సమావేశంలో కొందరు ఈ విషయాలు అధికార్ల దృష్టికి తెచ్చారు.

సి ఆర్ పి. అత్యాచారాలకు కలెక్టరు, ఎస్ పి గారలు క్షమాపణచెప్పారు. ఇకమీదట ఆ జులుం వుండబోదని హామీయిచ్చారు. 6 తేది కాబోలు శ్రీయుతులు వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, డాక్టరు శేషారెడ్డి, అల్లాడి వాసుదేవన్, జె. రామచంద్రమూర్తి గారలు కలెక్టర్ను కలసుకొని కర్ఫ్యూ వల్ల సామాన్యప్రజలు పడుతున్న బాధలను, సి. ఆర్. పి. దౌర్జన్యాలను వివరించి, అదుపులో పెట్టవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేశారు.

సి ఆర్ పి కి సంబంధించి మనం రెండవ వైపుకూడా చూడాలి: కర్ఫ్యూ విధింపు అవసరమా, అనవసరమా అనే వివాదం ఒకటుంది. అది వేరేసమస్య. కాని శాంతిభద్రతల పరిరక్షణకు దోహదకరంగా కర్ఫ్యూ అవసరమని అధికార్లు భావించారు; విధించారు. ప్రజల కొరకు వుద్దేశింపబడింది కాబట్టి ప్రజలు దానికి సహకరించడం ధర్మం. సి ఆర్ పి కర్రలకు పనిలేకుండా చేయడం ధర్మం. కర్ఫ్యూ అమలులో వున్నదని, రోడ్లలో తిరిగితే ప్రమాదమని అదేపనిగా అధికార్లు హెచ్చరిస్తున్నా, దాన్ని వినిపించుకోలేదు ప్రజలు. వీధుల కూడళ్ళలో పదిమంది గుంపుగాచేరడం, మాట్లాడుకోవడం, సి. ఆర్. పి.ని చూచి చెల్లాచెదరుకావడం- జరుగుతుండేది. చదువుకున్నవాళ్ళు, అన్నితెలిసినవాళ్ళే ఈ పని చేశారు. ఇరవైనాలుగు గంటలు ఇళ్లలో కూర్చోవడం అసాధ్యమే. విధిలేనప్పుడు ఏమిచేస్తాం!

బోడిగాడి తోటలో శవాలు: కరపత్రం

బోడిగాడి తోటలో కాల్పుల్లో మరణించినవారి శవాలను రహస్యంగా పూడ్చిపెట్టి వున్నారని, వాటిని త్రవ్వి తీయబోతున్నాము, ప్రజలందరూ అక్కడకు రావలసిందిగా పిలుపిస్తూ మొన్న ఆదివారం ఒక చిన్న కరపత్రం పంచబడింది.

శవాలను త్రవ్వితీసిందిలేదు; ప్రజలు అక్కడకు పోయిందిలేదనుకోండి. దీన్ని గూర్చి విచారించాము. కాల్పుల్లో మరణించినవారిలో మధుసూదనరావు, సుధాకరరావుల శవాలు అక్కడ పూడ్చబడినాయని, అంతకుమించి శవాలు లేవని పోలీస్ చెప్పింది. కరపత్రం పంచటం తప్ప, దానిమీద ఇంకేగొడవాలేదు.

ఒక వదంతి

2 తేదికి ముందు నెల్లూరులో ఒక వదంతి దట్టంగా వ్యాప్తిలో వుండినది. నెల్లూరులోకూడా పరిస్థితులు కాల్పులదాకా తీసుకరావాలనే సంకల్పం వుద్యమనాయకుల్లో వున్నట్లు పెద్దవుకారు. కాని దీనికి ఆధారాలు దొరకవు. 2 తేది కాల్పులు జరగడాన్నిబట్టి, వదంతి వ్యర్థాపోలేదనిమాత్రం అనుకోవలసివచ్చింది!

తిరుపతికి శవం!

ఒక శవం తిరుపతికి పంపబడిందని, దాంతో లెక్కవేస్తే మరణాలు ఐదని ఒక వదంతి పుట్టింది. విచారిస్తే, శవాన్ని తిరుపతికి పంపించిన వాస్తవమేకాని, అది నాల్గింటిలో ఒకటైన శ్రీనివాసులుదని, కోల్డ్ స్టోరేజ్‌కోసం పంపబడ్డదని, బంధువులు వెళ్ళి గుర్తుపట్టారని తెలిసింది.

తిరుపతినుండి శవాలు?

తిరుపతినుండి బయటిశవాలు నెల్లూరికి పంపబడ్డాయని అడ్రసులు పట్టుకొని కొందరు తిరుగుతున్నారు. ఆ అడ్రసులు చూస్తే వాటిలో మూడు పోలీసులు చెప్తున్నవే! మిగతాదాంట్లో ఒకరు కె. పి. ఎస్. లారీలో పడవేసే డ్రైవరు కొడుకన్నారు; మరొకరు స్టోన్‌హౌస్‌పేట వీరయ్య కొడుకన్నారు. ఈ రెంటిని గురించి మేము విచారించాము. ఇద్దరూ క్షేమంగా వున్నారు. ఈ వుకార్లకు వాళ్ళే ఆశ్చర్యపోతున్నారు. అట్లావుంటాయి!

మధుసూదనరావు శవం- పోలీస్ అవకతవక

మధుసూదనరావు శవాన్ని అతని బంధువులకివ్వకుండా, శవపరీక్ష అని కాలయాపన చేసి, చివరకు బోడిగాడి తోటలో 3 తేది ఖననం చేశామని పోలీస్ చెప్పింది; ఈ మాట ముందే చెప్పకపోవడం అనుమానాస్పదంగా వుందని విమర్శలొచ్చాయి. ఇందులో కుట్రకోణమేమీలేదు కాని; పోలీస్ అధికార్ల అవకతవక ఈ అనుమానానికి కారణమైనట్లుంది. ఈ విషయమూ విచారించే చెప్తున్నాము.

——

సంక్రాంతి

మీకు సంతోషదాయకము
శుభప్రదము అగుగాక!

శ్రీ బృందావన్ హోటల్
హైదరాబాద్-500001

Grams: "BRINDAVAN"
Phones: 44581 (5 lines, 40176 (3 lines))

చిత్ర జగత్

రెండేళ్లకొకసారి పదిమంది మగతారలు- పదిమంది ఆడతారలు

మద్రాసులో ఫిలిం ఇన్‌స్టిట్యూట్

తెలుగు, తమిళ సినిమారంగాల్లో హీరో, హీరోయిన్ల కరువు ఎక్కువగావుంది. ఉన్న హీరోలతోగాని, హీరోయిన్‌లతో గాని వేగలేకపోతున్నారు. ఈ హీరోల పారితోషికాన్ని తగ్గించి, తమ ప్రతిష్ఠను నిలబెట్టుకోవాలని కొంతమంది ప్రముఖ తమిళ నిర్మాతలు ఒక కౌన్సిల్ క్రింద ఏర్పడ్డారు. ఆ కౌన్సిలు సభ్యులు, తమ తమ చిత్రాలను విడుదల చేసేముందు, ఒకరికొకరు పోటీలేకుండా చూచుకుంటున్నారు.

ఈ మధ్య ఈ కౌన్సిల్ సభ్యులంతా కలసి నూతన నటీనటులు కావాలని పత్రికల్లో ప్రకటించారుకూడా. ఎన్నికైనవారికి శర్ఫికునిచ్చి, ఈ సభ్యులు తీయబోయే చిత్రాల్లోకి బుక్ చేసుకుంటామనికూడా ప్రకటించారు. ఈ కార్యక్రమం యిప్పుడు జరుగుతోంది.

ఈ పదిమంది హీరో వేషాలకే కాదు ఎన్నిక చేసుకునే సమయంలోనే ఫోటోలనుచూచి ఎవరెవరు ఎలాంటి పాత్రలకు ఉపయోగపడ్తారో పరిశీలించి ఎన్నిక చేస్తారట. ఇది కొంతవరకూ మంచిదే. దీనివల్లనైనా కొంతలాభం చేకూరవచ్చు.

వ్యవస్థకానికి ఈ స్కూలు నటనవరకే పరిమితమైంది- ఇప్పుడు అవసరమైంది కూడా యిదేగదా!

కొడుకు - కోడలు

పద్మశ్రీపిక్చర్స్‌వారి 'కొడుకు-కోడలు' —కొరవ 8 వ పేజీలో

బ్రహ్మానందరావు

ఇటీవలదాకా, ఫిలిం ఛేంబరువారికి కూడా వేడెక్కింది. పూనా ఫిలిం ఇన్‌స్టిట్యూట్ నుంచి వస్తున్న నటీనటుల్ని చూచినతర్వాత, అలాంటి స్కూలును తామూకూడా స్థాపించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. పూనా ఇన్‌స్టిట్యూట్ నుంచి యిప్పుడు తెలుగువారెవరూ రావటంలేదు. హిందీ నేర్చుకున్నవారే వెళ్తున్నారు. వారినే ఎన్నికచేసుకుంటున్నారు. దక్షిణాది భాషలవారికి అక్కడ ప్రవేశం దొరకటంలేదు. ఈ లోపాన్ని ప్రభుత్వం సవరించవలసివుంది. కాని దీన్ని పట్టించుకున్నవారెవరూలేరు. ప్రభుత్వంతో తగాపెట్టుకుని కాలహరణం చేసేదానికన్నా, తమ పనిని తామే చూచుకోటం మంచిదని ఫిలిం ఛేంబరువారు కావించి కార్యరంగంలోకి దూకారు.

నిర్మాత, ఛేంబరు కార్యదర్శి అయిన డి. వి. ఎస్. రాజుగారు కరెస్పాండెంట్‌గా ఫిలిం ఇన్‌స్టిట్యూట్‌ను ప్రారంభించారు. హైదరాబాద్‌వాసి లండన్‌లో నటనలో శిక్షణపొంది రాజా రామదాస్‌ను ప్రిన్సిపాల్‌గా నియమించారు. పూనా ఫిలిం ఇన్‌స్టిట్యూట్, నేషనల్ స్కూల్ ఆఫ్ డ్రామా మొదలైనవాటిలో సుశిక్షితులైనవారిని లెక్చరర్లుగా నియమిస్తున్నారు. దక్షిణాదిభాషలయిన తెలుగు, తమిళం, కన్నడం, మలయాళాల్లో ఒక్కొక్క భాషకు ఒక్కొక్క లెక్చరర్ని, ఒక్కొక్క భాషలో పదిమందిపురుషులను, పదిమంది స్త్రీలను మొదటిదఫా విద్యార్థులుగా చేర్చుకుంటారు. ఇప్పటికిప్పుడే చాలామంది దరఖాస్తులను పెట్టుకున్నారు. ఈస్కూల్లో చేరదల్చుకున్నవారు కనీసం స్కూల్ ఫైనల్ అయినా చదివివుండాలి. ఇరవై అయిదు సంవత్సరాల వయసులోపున వుండాలి. ఈ కోర్సు రెండు సంవత్సరాలుంటుంది.

అంటే రెండేళ్ళకోసారి ఈ స్కూలు నుంచి పదిమంది మగతారలు, పదిమంది ఆడతారలు వస్తుంటారన్నమాట. అయితే

ప్రశ్నోత్తరావళి

పాఠకుల ప్రశ్నలను ఈ క్రింది అడ్రసుకు పంపాలి. కొలను బ్రహ్మానందరావు, 7 నాగేశ్వరరావు రోడ్డు, టి. నగర్, మద్రాస్-17.

ఎస్. వి. నారాయణ గూడూరు

ఎన్. టి. ఆర్ చిత్రాలు పూర్తయినా విడుదల కావడంలేదు. కారణం?

★ ఆయన చిత్రాలు లోగడ అపజయం పొందటానికి కారణం వెంటవెంటనే విడుదల కావటమని ఆయన వుద్దేశం. అందుకని ప్రేక్షకులు ఆయన చిత్రంకోసం తపించిపోయే పరిస్థితి వచ్చేసరికి ఒకటి విడుదలవుతుంది. దీనివల్లనైనా ఆ చిత్రాలు విడుదలైతే మంచిదేగదా!

ఎం. సుధాకరరెడ్డి కురుగొండ

కాంతారావు యిటీవల చిత్రాల్లో కనపడ్డంలేదెందుకని?

★ ఈమధ్య 'ప్రజానాయకుడు'లో చూచాను. చాలా బాగున్నాడు. అలాంటి పాత్రలు ఆయనకు బాగుంటాయికూడా.

కె. రమేష్ నాయుడుపేట

నటీనటులు అడ్రసులు అడిగితే యివ్వనన్నారుమీరు. మాకు అల్లు రామలింగయ్య అడ్రసు కావాలి. ఎవరినడగాలి?

★ అల్లు రామలింగయ్యనే అడగండి.

బి. వెంకటేశ్వరరావు భల్వా(ఎం.పి.)

శోభన్‌బాబు కులంఅడిగితే మీరు చెప్పడానికిష్టంలేదన్నారు ఎందుకని?

★ కులాలతో నిమిత్తమేమిటి? ఈనాటి సినిమా వ్యక్తుల్లో ఆయనది అగ్రకులమే.

బి. కోటీశ్వరరావు నెల్లూరు

'ప్రజానాయకుడు' లో నాగభూషణం బ్రాందీషాపు ప్రారంభిస్తూ బ్రాందీవల్ల నాలుగు లాభాలున్నాయంటాడు తర్వాత వేరేదృశ్యం చూపుతారు. దీని అర్థం?

★ లాభాలు చెప్పడం సెన్సారు వారికి అభ్యంతరం.

ఎస్. మాల్యాద్రి జి. సి. పల్లె

'మాస్టర్‌కిలాడి'లో నటించిన, 'దత్తపుత్రుడు'లో పాడిన రమోలా ఒక్కరేనా?

★ ఒక్కరే.

టి. మురళీకృష్ణ ఆత్మకూరు

'శివపతరంగాలు'లో బిడియగా రామారావు, అనంత్‌గా నాగేశ్వరరావు, చంద్రంగా కృష్ణనటిస్తే బాగుంటుందికదూ?

★ అది చక్రపాణివల్లనే కాలేదు.

ఎస్. ప్రభాకర్ నెల్లూరు

అపారమైన అనుభవంకల్గిన సావిత్రి దర్శకురాలుగా దెబ్బతిన్నది. ఇక అనుభవంలేని నటించే ఒక స్త్రీయిని దర్శకత్వంలో విజయం పొందగలదా?

★ చెప్పలేం. అమె మళయాళంలో తీస్తున్న చిత్రం వాణిశ్రీ కన్నా మళయాళంలో విజయవంతమౌతుంది.

వి. ప్రభాకర్ నెల్లూరు

'ఒకనారి - వందతుపాకులు' సినిమా స్కోప్‌లో నిర్మించబడుతుందా?

★ లేదు.

ఎ. కోటీశ్వరరావు నెల్లూరు

'రాజమహల్ డి'లో రామకృష్ణ పాడిన పాటయే.?

★ స్టెల్లా మీద పాడిన 'గిజా. తెలసు కోండి'.

ప్రకాష్ సూళ్లూరుపేట

'పావురపపివాడు' లో గిజం నేమిమాన్ని కూల్చివేసినట్టు చెప్పిటి యిద్దారు. కాని గ్రంథంలో విమానం కాలిపోయిన దృశ్యంలో కట్టులు కనిపిస్తాయే?

★ నిజమైన విమానాన్ని కూల్చలేదు, నిర్మాత పూర్ణచంద్రరావు అదృష్టంతో చిత్ర నిర్మాణమే లేకుండా హాయిగా యిట్లో కూర్చుంటాడు

వచ్చేటప్పుడు మీతోపాటు మీ భార్యను తీసుకురండి

మీ భార్యకు ఇప్పుడు మరింత మనోవికాసం కలిగింది

కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రంలో మీరు చెప్పినది వినేందుకు మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం: మీ వ్యక్తిగత సమస్యలను తెలుసుకుని మీ వ్యక్తిగత జీవితంలో సహాయంగా ఉండే సలహాలు, ఇంకా ఎక్కువ సంతోషానికి దారితీసే సలహా లిచ్చేందుకు మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం. మీరు దాపరికం లేకుండా మాతో మాట్లాడవచ్చు. ఏ ప్రశ్న అయినా, మీ మిత్రుల నడగడానికి సంకోచించే ప్రశ్నకూడా మమ్ముల నడుగవచ్చు.

మీతోపాటు మీ భార్యను తీసుకురావటం మంచిది. ఆమె కూడా లేడీ డాక్టరుతో మాట్లాడుతారు. మిమ్ముల నడగటానికి కూడా వెనకాడుతూ వచ్చిన సందేహాలను ఆమె నివృత్తిచేసుకోవచ్చు.

మీరు ఇంటికి తిరిగి వెళ్లినప్పుడు వివాహ జీవితము మీకు మరింత సంతోషదాయకంగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే....

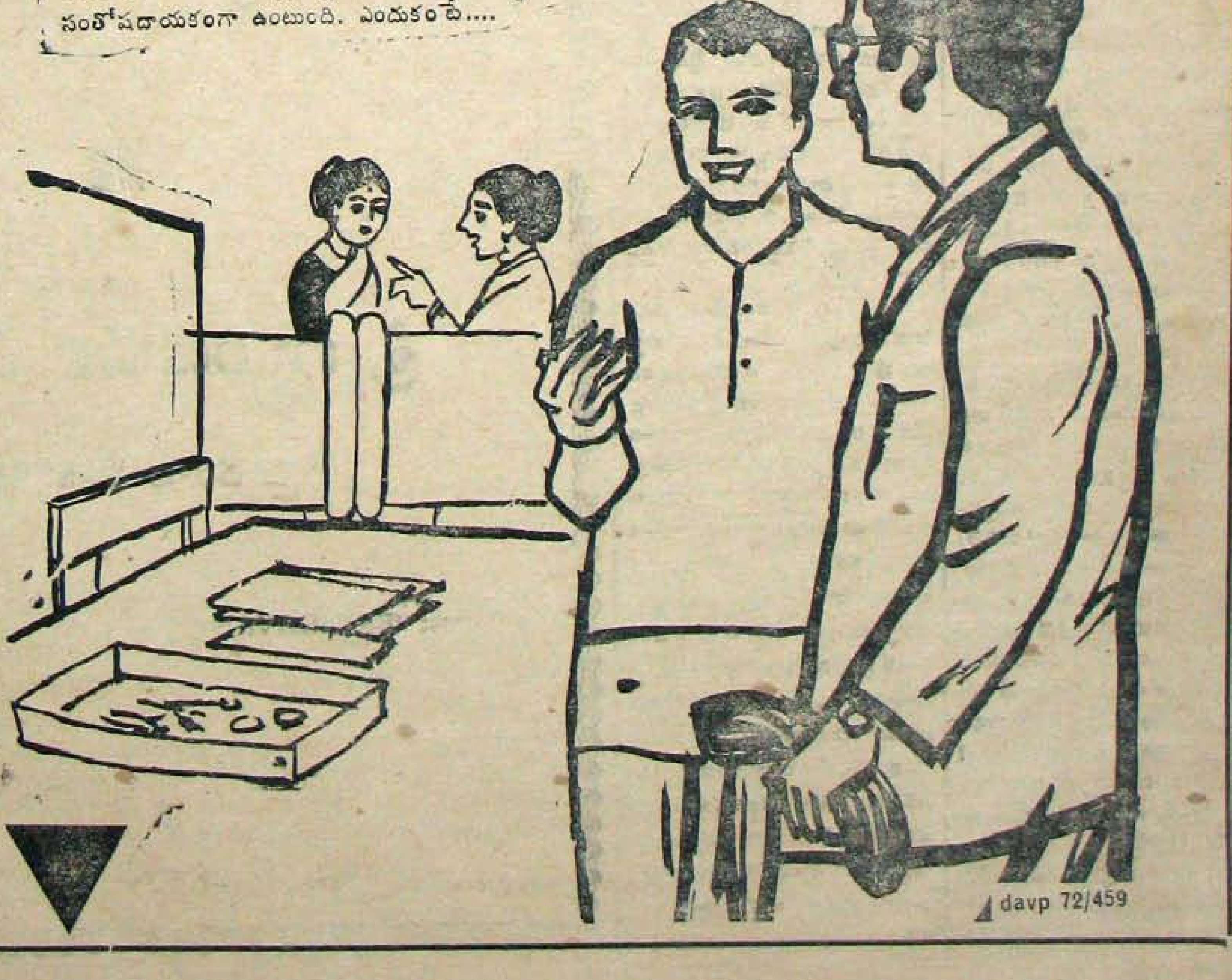

davp 72/459

హృదయవాది శ్రీ ఆత్రేయ

మూగమనసులు, దసరాబుల్లోడు, అదృష్టవంతులు, ప్రేమనగర్, భార్యా బిడ్డలు- యింకా ఎన్నోచిత్రాల్లో ఆత్రేయ వ్రాసిన పాటలూ, సంభాషణలూ, తెలుగునేల నలుమూలలా మనసున్నమనుషుల్ని తలలూపింపచేశాయి. శెభాష నిపించుకున్నాయి. పామరులనీ, పండితులనీ మామూలుగా వున్నతేనా ఈ విషయంలో బాధకూడా లేకుండా మాయమై పోయింది ఇవి ఆత్రేయ పాటగదూ-అని మరిమరీ చెప్పుకునే పాటలు ఆయన ఎన్నయినా వ్రాశారు.

ఆపాటల్లోని కవిత్వానికో అపూర్వమూ, విశిష్టమూ అయిన వ్యక్తిత్వం వుంది. ఆత్రేయ కవిత్వ శైలి ఆయన వివిధ సన్నివేశాలకు వ్రాసిన సంభాషణల్లోనూ విభావానుభావాలకు సైతం ఆత్రేయత్వం వంటబట్టివుంటుంది. ప్రధానంగా ఆత్రేయ హృదయవాది. హృదయ స్పందనం- ఆవేశం- ఆయన భావనా భాగీరథికి గంగోత్రి. మాటలగారడీలా, పారడీలా, అంత్యప్రాసాభిన్యాసాలా ఆయనకు సుతరామూ గిట్టవు. హృదయవాది దృక్పథాన్ని యింత గొప్పగా ఆకళింపు చేసుకున్న కవులు బహుదాలా అరుదు. భావాలను నాటకీయం చేసేటప్పుడు హాస్యమే ఆత్రేయ బుద్ధిని సాయంకోరుతారు. అందర్నీ అలరించే ఆత్రేయ కవిత్వంలోని వైశిష్ట్యాన్ని నేనికోణంలో నే చూస్తాను

ఆత్రేయ కవిత్వం అందరికీ ఆనందం కల్గిస్తే, ఆయన వ్యక్తిత్వం మనల్ని ముగ్ధుల్ని చేస్తుంది అంత మంచి కవిత్వం వ్రాయాలంటే యింత మంచి మనస్సు వుండాలికాబోలు అనిపిస్తుంది, మనకు.

మొన్న దసరాలప్పుడు ఆత్రేయను మద్రాసు ఆళ్వారుపేటలోని వారి స్వగృహంలో కలుసుకున్నప్పుడు కుతూహలం కొద్దీ నేను ఎన్నో ప్రశ్నలడిగాను నా కుతూహలాన్ని మించిన ఆదరంతో, ఆప్యాయతతో, ఆయన నాకెన్నో కబుర్లు చెప్పారు.

"మీ పేరు కిళాంబి నరసింహాచార్యులు కదా, మరి ఆత్రేయ అనేపేరు ఎలా వచ్చింది" అని అడిగాను. వారిది ఆత్రేయస గోత్రం. దాన్నే వారు 'పెన్నేమ్'గా స్వీకరించారట. మరొక సందర్భంలో ఆయనే చెప్పినట్లు, కిళాంబి నరసింహాచార్యులు అన్న పేరు విన్నవాళ్ళూ, ఆత్రేయ అన్న పేరు వినని వాళ్ళూ చాలాతక్కువ!

ఆత్రేయ నెల్లూరు జిల్లా, సూళ్ళూరుపేట తాలూకా వుచ్చూరు గ్రామంలో 1921 మే 7 తేదీన జన్మించారు. తండ్రిపేరు కిళాంబి కృష్ణమాచార్యులు; తల్లి సీతమ్మ.

శారదాకుమార్

మేనమామ యింట్లో చిత్తూరులో హైస్కూలు చదువు ముగించుకుని రాయవేలూరులోని వూర్హీస్ కాలేజీలో యింటర్ వరకూ చదువుకున్నారు. ఆ తర్వాత చదువంతా ప్రపంచం అనబడే పెద్దబడిలో కొనసాగింది! ఇంగ్లీషుచదువుల మూలంగా సంస్కృతం చదివే అవకాశం లేకున్నప్పటికీ తెలుగు పంచకావ్యాలూ, మిగతా ప్రబంధాలూ చక్కగా చదువుకున్నారు. స్వంతంగా, యిప్పుడు సంస్కృతాన్ని నేర్చుకుంటున్నారు.

ఏ విషయాన్నయినా కూలంకషంగా పరిశీలించాలనే పట్టుదల వారిలో వుండడం వల్ల ఒక్క రామాయణ సాహిత్యం పుస్తకాలే వందకొండో, వన్నెండో వున్నాయి ఆయన చేతివక్కనే వుండే ర్యాక్‌లో.

ఆయన లైబ్రరీలో తెలుగు సాహిత్యానికి మించి వున్నాయి యింగ్లీషు పుస్తకాలు!

అనవాయితీప్రకారం చదువు తర్వాత ఆత్రేయ వుద్యోగపర్వంలో ప్రవేశించారు. తిరుత్తణిలో సెటిల్‌మెంటు ఆఫీసులోనూ, నెల్లూరు జిల్లాకోర్టులోనూ, జమీన్ రైతులోనూ ఆయన వుద్యోగంచేశారు. ఎటొచ్చీ ఆయన ధ్యాసా, ధ్యేయమూ వేరుగావుంది. ఉద్యోగం అన్నది ఒకవిధంగా వ్యాధో గంటలా తయారైంది కాబోలు, త్వరలోనే యీ పర్వం చివరికి గెంటేసి, సాహిత్య సేవలో ముఖ్యంగా నాటక కళలో- హోల్ టైమర్‌గా చేరిపోయారు!

ఆత్రేయ సాహిత్యజీవనం లోతూ, వైశాల్యమూ కలది దాన్నిదట విపులీకరించటం నా వుద్దేశ్యంకాదు కొన్ని స్థూలమైన విషయాలు మాత్రం చెబుతాను.

"మొట్టమొదట కవిత్వంలో చెయ్యి పెట్టి నాటకాల్లోకి వచ్చేశారా, లేక- నాటకాలు వేస్తూండగా కవితాశిల్పంలోని మెలకువలు తెలిసి కవిగా దిగిసిందారా?" అని ఆయన్నడిగాను. "మొదట పద్యరచనే చేశాను అది అందరికీ అలవాటులో వుండదని గ్రహించిన తర్వాత నా దృష్టి నాటక రచనవైపుకు మళ్ళింది." అన్నారు. చిత్తూరులో హైస్కూలు విద్యార్థిగా వున్నప్పుడే నాటకాల్లో వేషాలు వేసేవారట. అప్పుడే మిత్రులకోసం కొన్ని నాటికలూ, నాటకాలూ వ్రాశారట. ఎన్నో వ్రాసి చించి పారేయడమూ జరిగింది. అచ్చయిన తొలి నాటకం "గౌతమబుద్ధ"

ఆత్రేయ ఆంధ్ర నాటకరంగంలో కొన్ని పయొనీరింగ్ ప్రయోగాలు చేశారు. వివిధ రంగులకూ వివిధరసాలకూ వుండే సంబంధాన్ని వూహించి ఆలాటిరంగుల్లో ప్లెయిన్ కర్టెన్లు వాడుకునేవారట.

ఇలా నటజీవితంలోనూ, నాటకరచనా జీవితంలోనూ, తప్పటడుగులు వేస్తున్నప్పుడే మద్రాసులో ఆంధ్ర నాటక కళా పరిషత్ వారి పోటీలు జరిగాయట. అవి అర్మీనియన్ స్ట్రీట్‌లోని సెయింట్ మేరీస్ హాల్లో స్టేజీ వేయాలి. ముందుగా ఆత్రేయ అక్కడికివెళ్ళి రంగస్థలంతాలూకు కొలతలు తీసుకెళ్ళారట. పరిషత్ పోటీలలో మొట్ట మొదట ప్లెయిన్ కర్టెన్లు వాడిన ఘనత ఆత్రేయకే దక్కింది ఆ రోజుల్లో ఆ సాంఘిక నాటకం అందర్నీ విపరీతంగా ఆకర్షించకపోయినా ప్రదర్శనలోని సాంకేతికనవ్యత కొందరిని బాగా ఆకట్టుకుందిట. అనాటినాటకాన్ని చూసినతర్వాతే కొందరు వెంకటగిరి నాటకాభిమానులు వారిని వెంకటగిరికి ఆహ్వానించటమూ, వారికోసం ఆత్రేయ కొన్నినాటికలూ, నాటకాలు వ్రాయడమూ జరిగింది.

ఆ రోజుల్లో ఆత్రేయకు బాగా ఖ్యాతి గడించిన నాటకాల్లో పరివర్తన, ఈనాడు, ఎన్జీవో ముఖ్యమైనవి.

ఈనాడు కారులోంచి కాలు క్రింద పెట్టకుండా జరుగుతున్నా, కాఫీతో సరిపెట్టుకుని కాళ్ళుముడుచుకొని పడుకున్న రోజులున్నాయి ఆత్రేయ జీవితప్రస్థానంలో. ఈ విషయమై ప్రశ్నించినప్పుడు "నాకష్టాలకు నేనెవ్వరిని నిందించను. నాబాధలకు నేనే బాధ్యుణ్ణి అనుకుంటాను ఐనా యివన్నీ నేను పట్టించుకోను. తామరాకు మీద నీటిబొట్టులా అంటీ అంటకుండా వుంటాను. Work is my God. నా కర్తవ్యం నేను కర్మసిద్ధాంత ఫలితాలను గురించి బాధపడను. పొగడ్తనూ, తెగడ్తలనూ, పట్టించుకునే స్వభావంకాదు నాది" అన్నారు

గొప్పకవిగా గుర్తింపుకోసం ఏదైనా పురస్కారాలు సన్మానాలు కావాలని మీకు కోరికలేదా? అన్నానేను "లేదు నేను వాటికి చాలావ్యతిరేకిని. వెంకటగిరిలోనూ, సూళ్ళూరుపేటలోనూ సన్మానం చేస్తామని బలవంతం చేసినప్పుడుకూడా నేను ఒప్పుకోలేదు" అని చెప్పారు

మనం ఎన్నో పుస్తకాలు చదివినా మన ఆలోచనల్ని ప్రభావితంచేసే రచయితలు ఒకరో యిద్దరో వుంటారు అవి వ్యక్తిగత సంస్కారం మీద ఆధారపడిన విషయం ఆత్రేయను టాల్‌స్టాయ్, వివేకానందస్వామి ఎక్కువగా ఆకర్షించారట ప్రపంచ చరిత్రపై చెరగని ముద్రవేసిన యిద్దరు మహాత్ములు ఆత్రేయగురుపీఠంలో వుండటం ఆయన జీవితానికి సాఫల్యం చేకూర్చిందని నానమ్మకం.

'మీ పాటల్లో మీకు అత్యంత ప్రీతిపాత్రమైన మూడుపాటలేవి' అని అడిగినప్పుడు 'ఏటువ్వటికాదు. నాకు అన్నీ ఒకటే' అన్నారు. అవును. ఒకే త్రికరణ శుద్ధితో, శ్రద్ధతో వ్రాసిన పాటలుగదా; ఒకటి ఎక్కువా, వరొకటి తక్కువా అనడానికి వీల్లేదుమరి!

గొప్పవాళ్ళందరికీ క్రమబద్ధమైన దినచర్య వుంటుందని వింటాం అందుకే ఆత్రేయనూ యీ విషయమై ఒక ప్రశ్న అడిగాను; "మీకు క్రమబద్ధమయిన దినచర్య వుండటానికి వీల్లేదు. కాని ఏదైనా కొంత ఆర్డర్‌కోసం ప్రయత్నిస్తారా?" "క్రమబద్ధమైన జీవితం అంటే నాకు చాలాయిష్టం దానికి మన పరిస్థితులు అడ్డరావచ్చు గాని వ్యక్తిగతంగా క్రమశిక్షణం అంటే నాకెంతోయిష్టం- అన్నారు. కళ్ళు విప్పి చెప్పటంలో తప్ప మిగతావిషయాల్లో- ముఖ్యంగా నిద్రాహారాల విషయంలో చాలా జాగ్రత్తగా వుంటారట

ఆత్రేయ డైలాగులువ్రాసి ప్రేక్షకులను, వ్రాయక ప్రొడ్యూసర్లనూ ఏడిపిస్తారని- సినిమారంగంలో ఒక ఖ్యాతివుంది.

ఈ విషయంలో- ఆత్రేయ నన్నొక ప్రశ్న వేశారు- "నేనింత తిప్పలు పెడుతున్నా నిర్మాతలెందుకు నాదగ్గరికి వస్తున్నారనుకున్నారు?" తానేజవాబుచెప్తూ "నాఅవకతవక అలవాట్లవల్ల ఫీల్డులో నేను సర్వనాశనం కావాల్సినవాణ్ణి కాని, ఒకసారి నేను ఒప్పుకున్నతర్వాత నా పని నేను సిన్సియర్‌గా చేస్తాను, చిత్రంవిజయానికి నాచేతనైనంతా చేస్తానని ప్రొడ్యూసర్లకు తెలుసు అందుకే వాళ్ళు నన్ను విడిచిపెట్టలేరు" అన్నారు. వచ్చినచిక్కంతా ఎక్కడంటే, కవిత్వానికి మల్లేనే సంభాషణలు వ్రాయడానికి కూడా 'మూడ్' కోసం చూస్తారు! సాహిత్యాన్ని పూర్తిగా కమర్షియలైజ్ చెయ్యడం వట్టుబడలేదు. పాపం. ఒక్కో మనసుగతి అంతే!

సినిమారంగంలో మీకు కొన్ని మానసిక ఆందోళనలు ఎదురౌతాయికదా. మీ వేళప్రకారం మీకు నిద్రపడుతుందా అన్నప్పుడు, "అదేం లేదండీ, బెడ్ మీద పడుకుంటే అది జర్నీ అయ్యేదాకా మాత్రం నాకు నిద్రపట్టదు. అంతేకాని, లేకుంటే నా నిద్రకు ఏ ప్రశ్నలు అడ్డంరావు" అన్నారు.

బలవంతంచేసి నన్ను పక్కన కూర్చోపెట్టుకుని పంక్తిభోజనంపెట్టి పంపించారు ఆరోజు!

ఆత్రేయ యిప్పుడు పద్యరూపకంగా స్వీయచరిత్రను వ్రాస్తున్నారు. అది వెలుగులోకి వచ్చాక, మనీషిగా, మనస్వీగా- కేవలం మనలాటి మనిషిగా కూడా- ఆత్రేయ ఎవరో మనం తెలుసుకోగలం!

—

రష్యా

(5 వ పేజీకారవ)

పరిస్థితి అదుపులోనికి రాక, రెండవ తిరుగుబాటు రాగానే అది అణచబడింది; కొత్త కమ్యూనిస్టు హయాం మళ్ళీవచ్చింది. జెకొస్లవేకియాలో వచ్చిన మానవ వికాస విప్లవాన్ని జీర్ణం చేసుకోలేక, దానిని అణచి, ఏదో ఒక సర్దుబాటుపై మరొక కమ్యూనిస్టు హయామును రష్యా నెలకొల్పింది.

చైనా, ఉ. కొరియా, ఉ. వియత్నాం రాజ్యాలు స్వతంత్ర కమ్యూనిస్టు రాజ్యాలు చైనా రష్యాకు ఎదురుతిరిగింది.

ఇనప్పటికి ప్రపంచంలో ఎర్రటి ఉద్యమం సాగిపోతూనే వున్నది. ఫ్రాన్సులోని పెద్ద కార్మికసంస్థ కమ్యూనిస్టుల వశం. ఇటలీలో వీరి పలుకుబడి గొప్పది. ఇనప్పటికీ, ఆ దేశాలలో వీరు నడిపించే విప్లవాలేమీ రాలేదు, రావు. బ్రిటిష్ లేబర్ పార్టీ కమ్యూనిజం అంగీకరించదు. అమెరికాలో కార్మికులు కాపిటలిస్టు పంథాపై అయిష్టాన్ని చూపడంలేదు

ఫ్రెంచి విప్లవ నినాదాలను విన్నాం. రష్యా విప్లవ నినాదాలు భూమి, అన్నం, శాంతి. సమష్టి సేద్యం విప్లవానంతరం అమలుజరిగింది. కాని ఇది సర్వసమ్మతం కాలేదు-ప్రపంచాన పారిశ్రామికంగా ప్రయివేట్ పెట్టుబడి, లాభంలేకుండా ప్రభుత్వమే నిర్వహణ చేసింది ఇది జయప్రదమైనదని చెప్పవచ్చును. విద్యలో, వైద్యంలో గొప్ప ప్రగతిని సాధించారు.

కాని మానవత్వంలో? అదే సందేహం. విప్లవానికి, ఆ విప్లవతత్వానికీ మూలపురుషుడు లెనిన్. ఆయన ఉత్తమ తరగతికి చెందిన నాయకుడు. ఆయన కళేబరాన్ని చెడకుండా ప్రదర్శనలో వుంచి, ఆ సమాధిముందు మొక్కుతారు. లెనిన్ తర్వాత స్టాలిన్ అనే 'బ్రహ్మరాక్షసి' వచ్చాడు దేశాన్ని అతడు పైకి తెచ్చాడు కాని నేమంది సహచరులను యమపురికి పంపినాడు. కృశ్చేవ్ రాగానే స్టాలిన్ ఘోరకలి వెల్లడియైనది. ఆ తర్వాత జాగ్రత్త పడ్డారని అంటారు కాని, లెనిన్ వంటివారు నడిపిన ఉద్యమంలో స్టాలిన్ వంటి వ్యక్తి ఉత్పన్నించడం ఎట్లా సాధ్యమైనది? దీనికింత వరకు జవాబు రాలేదు.

కార్మికరాజ్యంవస్తే క్రమేపీ రాజ్యశక్తి తరిగిపోయి ప్రజా స్వయంశక్తి పెరుగుతుందని కమ్యూనిస్టు గురువర్యుల ప్రవచనం కాని రష్యాలో రాజ్యాధికారం మరింత బలపడింది. ఇతర కమ్యూనిస్టు రాజ్యాలలోకూడా అంతే జరిగింది. బహుశా ప్రపంచమంతటా సత్వరంగా కమ్యూనిస్టు పార్టీ పాలన వచ్చివుంటే, ఆ పార్టీ స్వరూపం, అది నడిపే రాజ్య స్వరూపం మార్పుచెంది వుండేవేమో?

రష్యా విప్లవాన్ని నిర్మూలించే పట్టుదలతో ఇతరరాజ్యాలు కృషిచేసినందువల్ల ఆత్మరక్షణకై తన దండశక్తిని రష్యా బలపరచుకున్నదని అనడానికి ఒక అవకాశం కలిగింది. కాని జెకొస్లవేకియాలో మానవత్వంగల కమ్యూనిజాన్ని ప్రవేశపెడుతుంటే, నాలుగు సాటి రాజ్యాలతో కలిసి రష్యా దానిమీద దండెత్తి రావడానికి సరియైన కారణం వెతికినా దొరకలేదు.

మానవత్వం అంటే కమ్యూనిస్టు రాజ్యశక్తి భయపడింది- అదే అసలైన కారణంగా కనిపిస్తున్నది.

మనుష్యులకు అన్నోదకాలిచ్చి తృప్తిపరచి, సౌకర్యాలనిచ్చి సంతోషపరచి మానవత్వానికి దూరంచేసే విధానం మాకు సమ్మతంకాదు అనేక మంది కమ్యూనిస్టులుకూడా అంతరంగికంగా ఆవేదన చెందుతారు.

—

చిత్రజగత్

(8వ పేజీకారవ)

సంగీత రసమయచిత్రం. చిత్రంలో చాలా పాటలున్నాయి. కె. వి. మహాదేవన్ వీనుల విందైన సంగీతాన్ని అందించారు. ఫ్లాష్‌బ్యాక్ అయే దాకనే అన్ని. ఇంటర్వెల్ వరకూ చిత్రం పాటలతో, డ్యూయెట్లతో కల్పింపులతో ఉషారుగా నడుస్తుంది. అంతే పూర్తి వినోదమన్న మాట. ఆ తర్వాత కథ మామూలు పక్కలో తెలుగు సినిమా కథలానే నడుస్తుంది. కాబట్టి దాన్ని గురించి ఎక్కువ చెప్పకోటం అనవసరం.

మొదటి భాగంలోని నాగేశ్వరరావు-వాణిశ్రీల పాత్రలు – 'విచిత్రబంధం'లోని ఆ యిద్దరి పాత్రలనే గుర్తుకుతెస్తాయి. రెండోభాగం 'ఉపకారికి ఉపకారి'లా పూర్తి క్లైమాక్స్ లేకుండా, కొంచెం మెరుగులతో అదే ధోరణిలో నడుస్తుంది. అవన్నీ బాక్సాఫీసు సూత్రాలని నిర్మాత, దర్శకుల అభిప్రాయాలు. కాబట్టి ఈ చిత్రం బాక్సాఫీసు దగ్గర మంచివిజయాన్నిసాధిస్తే, ఆ సూత్రానికి జోహార్!

నిమిషాలలో మాయమయిన జలుబు!

అమృతాంజనం

... తల్లీ తగ్గిపోతుంది. ... అమృతాంజనం రాయండి. ... 78 సంవత్సరాలపైగా ... అమృతాంజనం!

అమృతాంజనం 10 రోగాలకు కలిపినది.
నొప్పులను, జలుబులను వచ్చిన, వెంటనే తగ్గిస్తుంది.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

బలాదిలేహ్యం

నరముల బలహీనత, నిస్సత్తువ, గుండెదడ, బ్లడ్‌ప్రెషరు మొ॥ పోగొట్టి, బలము రక్తవృద్ధి, వీర్యవృద్ధిని కలిగించును

400 గ్రాముల సీసా రు 11-25 లు

200 గ్రాముల సీసా రు 6-00 లు

అన్ని మందుల షాపులలో దొరుకును.

జనార్దన ఆయుర్వేద నిలయం.

కలువాయ (పోస్టు), నెల్లూరు (జిల్లా)

నెల్లూరును వణికించిన జనవరి 2

(3వ పేజీ తరువాయి)

పరిస్థితిలోలేరు'- అన్నారు. 'ఆనం వెంకటరెడ్డి డౌన్‌డౌన్, రౌడీని వెంటనే అరెస్టు చేయాలి' అని జనంనుండి నినాదాలు వినిపించాయి.

నలుగురైదుగురు విద్యార్థులు మా వద్దకువచ్చి- ఆనం వెంకటరెడ్డి కర్ర తీసుకొని బయటికి వరుగెత్తాడు, విద్యార్థుల నరసింహాను తానే స్వయంగా తలమీద కొట్టాడు. ఆయన క్రింద పడిపోయిన తర్వాత మరికొందరువచ్చి ఆయన్ను కొట్టారు. తర్వాత ఆయన్ను మేము హాస్పిటల్లో చేర్చాము- అని చెప్పారు.

ధనేకుల నరసింహం, ఇస్మాయిల్ వగైరా నాయకులెవ్వరూ అక్కడ కనిపించలేదు. ఎం. సుందరాచారి, తుమ్మల వెంకటరామరెడ్డిమాత్రం అప్పుడు కలెక్టరువద్దనే వున్నారు. కలెక్టరు కాసేపు ఆలోచించి, ఎస్. పి., పి. పి., ఆర్. డి. ఓ. లతో కలసి ఆనం వెంకటరెడ్డి యింటికి- సరిగ్గా 12-45 గంటలప్పుడు- వెళ్ళారు.

పదినిమిషాలు నిశ్శబ్దంగా జరిగిపోయాయి. కలెక్టరు తదితరులు తిరిగి వచ్చారు. లోపల రౌడీలెవ్వరూలేరు; కొందరు కాలేజి స్టూడెంట్లు మాత్రమున్నారు- అని కలెక్టరు చెప్పారు. ఎస్ పి కూడా ఆదేమాటచెప్పి, ఎవరికైనా అనుమానముంటే వెళ్ళిచూచుకోండి- అని కూడా అన్నారు. ఎన్జీవో ప్రతినిధులు అందుకేమీ సమాధానమివ్వలేదు; ఆనం వాళ్ళ యింట్లోకివెళ్ళి చూళ్ళేదు. 'మేము చెప్తే జనం వినేపరిస్థితి దాటిపోయింది' అనిమాత్రం అన్నారు.

అప్పటికే జనసమూహం ద్విగుణీకృతమైపోయింది. ఎటుచూచినా జనమే! పిట్టగోడలమీద, మిద్దెల అంచులమీదా జనం చేరి కలెక్టరువైపు చూస్తున్నారు.

కలెక్టరు జనంముందుకువెళ్ళి ఏదో చెప్పబోయారు; కాని అది వారికి వినిపించలేదు. ఇంతలో ఒకరు జీపువేసుకొని వెళ్ళి మైక్ తీసుకొచ్చారు. ముందు కలెక్టరు మైక్‌లో మాట్లాడారు.

'కలెక్టరు అనే హోదాలో నేను మాట్లాడ్డంలేదు. ఇప్పటివరకు ఏ కార్యక్రమం జరిగినా ప్రశాంతంగానే జరిగింది. కాని దురదృష్టవశాత్తూ ఈ రోజు ఇది జరిగింది. దీనికి జవాబుదారి ఎవరు, మంచి చెడు లెవరివి అని మనం యిప్పటికిప్పుడే యిక్కడికిక్కడే తేల్చుకోవాలంటే కొన్ని యిబ్బందులున్నాయి. సోదరులెందరికో దెబ్బలుతగిలాయి. డిప్యూటీ ఎస్ పి కి తదితర అధికార్లకుకూడా గాయాలయ్యాయి. దీనిమీద విచారణ చేస్తాను; గట్టిచర్య తీసుకొంటాను. ఎవరికో భయపడి పూరకుండి పోతామనిమాత్రం అనుకోవద్దు. గట్టిచర్య తీసుకుంటామని హామీ ఇస్తున్నాను. ఇళ్ళలో ఎవరో వున్నారని చెప్పారు. మేము లోపలికివెళ్ళి అంతా పరిశీలించాము. లోపల రౌడీలెవ్వరూలేరు. ఎవ్వరూ లేరు కాబట్టి ఎవరినైనా తీసుకరమ్మంటే తీసుకరాలేను. కానీ దెబ్బలు తగిలిన వారు రిపోర్టుయిస్తే చర్యతీసుకొంటామని, పక్షపాతంలేకుండా చర్య తీసుకొంటామని హామీ యిస్తున్నాను. తొందరపడి పరిస్థితి ఉద్రిక్తమైనాయిస్తే అమాయకులు బాధపడ్తారు. కాబట్టి నామీద నమ్మకంపెట్టండి; నాకు అవకాశమివ్వండి' - అని విజ్ఞప్తి చేశారు కలెక్టరు.

తర్వాత శ్రీ సుందరాచారిని మాట్లాడమన్నారు. ఆయన-'దౌర్జన్యంచేసిన ప్రతి ఒక్కరిమీదా చర్యతీసుకోబడుతుంది. మీరు రెచ్చిపోనవసరంలేదు. దయచేసి కాస్త ఓపిక పట్టండి. కలెక్టరుమాటమీద నమ్మకముంచి వెళ్ళిపోండి' అని అన్నారు.

ఈవిజ్ఞప్తులు పనిచేస్తాయనుకొన్నాము. కలెక్టరుమీద అచంచలమైన విశ్వాసంగల జనం, ఆయనవస్తూనే జయజయధ్వానాలు చేసిన జనం, ఆయనమెళ్ళో పూలమాల వేసిన జనం-ఆయన విజ్ఞప్తి ననుసరించి శాంతిస్తారని ఆశించాం. కాని అది జరుగలేదు. దాదాపు రెండుగంటలు ఓపికగా, ప్రశాంతంగా వుండిన జనం అరెస్టులు చేయడంలేదని తెలుస్తూనే రెచ్చిపోయారు. విజ్ఞప్తి వింటూనే 'నో, నో' అంటూ చేతులూపారు. 'ఆనంవెంకటరెడ్డిని అరెస్టు చేయాలి' అంటూ కేకలు పెట్టారు. ఈ కేకలు వినవస్తుండగానే ట్రంకురోడ్డు వైపు నుండి రాళ్ళు పడడం మొదలైంది. సి. ఆర్. పి. కదల్లేదు. కలెక్టరు కళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. ఇంతలో ఆనం వాళ్ళ యింటి పెరటిలోంచి మంటలు లేచాయి.

మరొక ఐదునిమిషాల్లో రాళ్ళ వర్షం పెద్దదైంది. సి. ఆర్. పి. తట్టుకునేస్థితిలో లేదు. వాళ్ళ మేజరు ఆందోళన చెందుతున్నాడు. పరిస్థితి అదుపు మీరుతున్నదని ఎస్.పి.అన్నారు. కలెక్టరు మళ్ళీరెండు నిమిషాలు మౌనంగా వుండిపోయాడు. ఆ తర్వాత సరిగ్గా 2-35కు లాఠీచార్జికి ఆర్డరిచ్చారు. సి ఆర్. పి. రంగంలో దిగింది పి సి. పార్కువద్ద వున్న జనాన్ని లాఠీచార్జి చేసింది. ఒక్క నిమిషంలో ఆప్రాంతమంతా నిర్మానుష్యమైపోయింది; జనం చెల్లాచెదరై పోయారు. అన్నివైపులకు పరుగులెత్తారు. ఇక సద్దుకుంటుందనుకొన్నాం కాని మళ్ళీ ఐదునిమిషాల్లోనే రాళ్ళు రువ్వడం ప్రారంభమైంది. వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారి యింటి ముందు కొన్నివేల మంది జనం మూగి, రాళ్ళు విసురుతున్నారు. ట్రంకురోడ్డు మిద్దెలమీద వేలాదిజనం చేరిపోయి రాళ్ళు రువ్వుతున్నారు; సీసాలు విసరివేస్తున్నారు. శరవేగంతో ముందుకు వెళ్ళిన సి ఆర్. పి. కొద్దిక్షణాల్లోనే అంతే వేగంతో వెనక్కు పరిగెత్తేస్తూంది. ఎస్ పి. ధైర్యంతో ముందుకు వెళ్తున్నాడు; వెళ్ళినట్టే వెళ్ళి తిరిగి వెనక్కు పరుగులెత్తుతున్నాడు. లాఠీచార్జికి జనం అదుపులోకివచ్చేఅవకాశం కనిపించలేదు. 2-45కు టియర్‌గ్యాస్ మొదలుపెట్టారు. కళ్ళు మండిపోతున్నాయి; దిక్కుతోచనిపరిస్థితి ఏర్పడింది. రాళ్ళవాన కురుస్తూనేవుంది. కావువీధి తిరుగుడులో మెడికల్ ఏజెన్సీస్ యింటిముందు, గోడదాటు చేరుకొన్నాం మేము - పత్రికా విలేఖరులం అధికారులు రామప్ప డిస్పెన్సరీ ముందు, కొళాయివద్ద గోడకానుకొని నిల్చున్నారు. మాకు కుడివైపు మిద్దెమీనుండి కొందరు 'మీది ఆంధ్రపత్రికం కాదంటా?' అని అరుస్తూ మామీదికి గురిచేసి రాళ్ళు విసురుతున్నారు. టియర్ గ్యాసుకుకూడా జనం భయపడేట్టు లేదనిపించింది. తగ్గినట్టే తగ్గి మరింత బలంతో, ఉద్రేకంతో వురుకుతున్నారు. అందులోనూ ఆ కావువీధి నాలుగుదారుల కూడలయింది. అన్నివైపు నుండి ఆ వీధి మీదికి జనాన్ని కేంద్రీకృతం చేస్తున్నారు.

యుద్ధం భీకరమయ్యే సూచనలే కనిపిస్తున్నాయి. ప్రాణాలు దక్కించుకొని, ఆ వరయనుండి చేరించుకొని బయటపడ గలమా అనిపించింది.

లాఠీచార్జి యిచ్చే ముందునుండి మైక్‌లో హెచ్చరిస్తూనేవున్నారు. టియర్‌గ్యాస్ ఇవ్వబోయేముందుకూడా ప్రకటించడం జరిగింది. గంట మూడుదాటుతూంది. మైక్‌లో 'ఫైర్ ఆర్డరివ్వబోతున్నారు మీ ప్రాణాలను కాపాడుకోండి, వెళ్ళిపోండి' అని పదే పదే హెచ్చరిస్తున్నారు. ఐనా జనం ఖాతరు చేయడంలేదు. సరిగ్గా 3-08 ని కలెక్టరు ఫైర్ ఆర్డరిచ్చారు. ఆర్డరిచ్చిన తర్వాతకూడా మైక్‌లో హెచ్చరించడం జరిగింది. కాని ప్రయోజనం లేకపోయింది. అన్నివైపులా 100, 120 గజాలదూరంలో జనం నిలబడిపోయారు. రాళ్ళు రువ్వేవారు రువ్వుతూనే వున్నారు.

మొట్టమొదటిసారి తుపాకులు పేలాయి. అది గాలిలోకి పేల్చారని తెలిసింది. ఎవరికీ గాయాలు తగల్లేదు; జనం కదలలేదు. మళ్ళీ రెండోసారి తుపాకులు పేలాయి. ఒక 25 ఏళ్ళ యువకుడికి కుడితొడలో గుండు దూసుకపోయింది. మేమున్న చోటుకు అతణ్ణి చేతులమీద మోసుకొచ్చారు. అతనిపేరు మధుసూదనరావు అని తెలిసింది అతన్ని జీపులో వేసుకొన్నారు. ఆ జీపుమీదకూడా రాళ్ళు పడ్డాయి. సుందరాచారి, మరొక హెడ్మాస్టరు ఆ జీపులోఎక్కి అతణ్ణి హాస్పిటల్‌కు తీసుకెళ్ళారు.

3-40 కి మిలిటరీ దిగింది. మిలిటరీ వచ్చింది; యిప్పటికైనా మించిపోయిందిలేదు; వెళ్ళిపోండి; ప్రాణాలు కాపాడుకోండి- అని మైక్‌లో చెప్పారు.

ఆ వ్యక్తికే ఐదారురౌండ్లు పేల్చినట్టున్నారు. రవణ నేతిమిఠాయి అంగడి చుట్టుపక్క మిద్దెలమీద, యిళ్ళల్లో దాక్కొన్నవారిని చాలామందిని ఎస్ పి, పోలీసులు బయటికిలాక్కొచ్చి వ్యానులో ఎక్కించారు. కలెక్టరు తదితర అధికార్లు, మేము పి. సి. బొమ్మవద్దకు చేరాం.

అక్కణ్ణుంచి ఎటుచూచినా జనం ఒత్తు తన్నుకొని నిల్చినట్టుండింది. వినాయక సినిమాహాలువద్ద, యిటు పూర్ణాలడ్డి సమీపంలో, ఇటు ట్రంకురోడ్డులో బొన్నల గడ్డవారివీధి టర్నింగు దగ్గర జనం చేరిపోయారు. మైక్‌లో ఎన్నిసార్లు విజ్ఞప్తులు చేశారో లెక్కలేదు ఐనా ఒక్కపిట్టకూడా కదిలేటట్టు కనిపించలేదు ముందు వరుసల్లో పదిపన్నెండేళ్ళలోపు పిల్లలు చాలామంది అమాయకంగా చూస్తూ నిల్చున్నారు. పూర్ణాలాడ్డి వైపునుండి, ట్రంకురోడ్డునుండి రాళ్ళు విర్వవిర్వన వస్తూనేవున్నాయి. ఒక సి. ఆర్. పి కి సాయంత్రం 5-10 అప్పుడు తలమీద బలమైనగాయం తగిలింది. స్పృహతప్పిపోయినట్టుంది. మిలిటరీవాడిచ్చిన ఫస్టెయిడ్‌తో అతన్ని హాస్పిటల్‌కు పంపారు.

పన్నెండుమంది సైనికులు పి సి బొమ్మ ఎదురుగా పార్కుకోసం కట్టుస్తు చిన్నగోడమీద తుపాకులు పెట్టుకొని కాచుకున్నారు. రాఘవవిహార్‌వద్ద అంగళ్ళ పంచల్లోనూ, ట్రంకురోడ్డు ప్లాట్‌ఫారం మీద కొందరు సైనికులు నిలబడ్డారు.

మిలిటరీ మేజరు కలెక్టర్ను-ఈ పరిస్థితి యింకా యిలానే కొనసాగాలను కొంటున్నారా? అనడిగాడు కలెక్టరు మళ్ళీ మరొకసారి మైక్‌లో చెప్పి చూదాం 'ఇంకొకసారి కాల్పులు ప్రారంభిస్తే ఎందరు చచ్చిపోతారో చెప్పలేము ప్రాణాలు కాపాడుకోండి; వెళ్ళిపోండి'-అని చెప్పిందే చెప్పడంగా దాదాపు అరగంటసేపు జీపు అన్నివైపులా వెళ్ళి చెప్పింది. అప్పటికీ జనంలో కదలికలేదు. అడుగు ముందుకు వస్తూండేకాని వెనక్కు తగ్గడంలేదు. ఎస్ పి., సి ఆర్ పి ధైర్యంతో ముందుకువెళ్ళి జనాన్ని తరుముతున్నారు.

5-30కి కర్ఫ్యూ విధించారు "కర్ఫ్యూ అంటే వీధుల్లో ఎవరూ తిరగకూడదు వీధుల్లో కనిపించిన వాళ్ళను కాల్చమని అర్థం"-అని మళ్ళీమళ్ళీ మైక్‌లో చెప్పారు ఐనా జనం వింటూ నిలబడి పోయారు పూర్ణాలాడ్డి, ట్రంకురోడ్డువైపుల నుండి రాళ్ళు పడ్తూనేవున్నాయి.

మళ్ళీ ఒకసారి కాల్పులు జరిగాయి జనం బాగా పలచబడిపోయారు అప్పటికి ఆరుగంటలైంది. వీధుల్లోని జనం సందుగొందుల్లో చేరిపోయారు. పూర్ణాలాడ్డివైపు జనసమ్మర్దం బాగా తగ్గిపోయింది.

అప్పటికే చాలామంది మరణించారని, లెక్కలేనంతమందికి గాయాలు తగిలి హాస్పిటళ్ళకు చేర్చించబడ్డారని తెలిసింది పత్రికా విలేఖరులం ఆ కడపటూరునుండి బయటపడి రామచంద్రారెడ్డి హాస్పిటల్ వైపు పరుగులుతీశాం.

డాక్టర్ శేషారెడ్డి రెండు శవాలను చూపించారు. ఒకటి తిలావీ (25); మరొకటి అప్పటికి గుర్తు తెలియని 16 ఏళ్ళ పిల్లవాడిది. తిలావీకి తలమీద బుల్లెట్ దెబ్బ. 5-30 కు జనమే చేతులమీద మోసుకొచ్చారట. గుర్తు తెలియని శవాన్ని 4-45 కు తెచ్చారట. అతనికి మెడలోంచి గుండు దూసుకపోయింది.

గాయాలుతగిలిన మరొక 13 గుర్ని కూడా జనం తీసుకవచ్చారట. వారిలో ఐదుగురికి బుల్లెట్ దెబ్బలు; కానీ ప్రమాదమేమీలేదని డాక్టర్లు చెప్పారు పెద్దాస్పత్రిలో ఒక శవం, డాక్టరు జె శంకరరావు హాస్పిటల్లో మరొక శవం వున్నాయన్నారు. శంకరరావు హాస్పిటలుకు వెళ్దామని బయల్దేరాం. శ్రీనివాసమహల్ ప్రాంతాలకు వచ్చేటప్పటికి గాంధీబొమ్మవద్ద మళ్ళీ కాల్పులు చేసినట్టు చెప్పారు. జనం కాలికొద్దీ పరుగులెత్తుతున్నారు. అప్పటికే 8 గంటలైంది మళ్ళీ ఆరాత్రి శంకరరావు హాస్పిటల్‌కు వెళ్ళే అవకాశం కలుగలేదు.

-ఇదీ ఆనాటి సంఘటన. యుద్ధభూమి ఎట్లావుంటుందో పుస్తకాల్లో చదవటమే కాని ప్రత్యక్షంగా చూసి యెరుగము. కానీ 2 తేది పిసి బొమ్మవద్ద జరిగిన ఘోరభీకర దృశ్యంకన్నా భయంకరంగా వుండబోదని మాత్రం అనుకోవచ్చు.

"చదవండి ఫిడేలు రాగాలడజన్"

—శ్రీశ్రీ

35 ఏళ్ళతర్వాత పునర్ముద్రణ పొందిన నెల్లూరీయుడి ఆధునిక మహాకావ్యం

పఠాభి:-

ఫిడేలురాగాలడజన్

ప్రచురణ:

వర్ధమాన సమాజం,

నెల్లూరు.

వెల: రూ. 8-25 మేలుప్రతి: రూ 4-25

సభ్యులకుమాత్రం రూ. 2-25

టౌన్‌హాలు లైబ్రరీలో దొరకును.

అప్పులు ఇవ్వకూడదు

ఇందువల్ల యావన్మందికి తెలియ జేయునది ఏమనగా:

నా కుమారుడు చీదెళ్ళ ఆనందకృష్ణ దుర్నడతలకులోనై లోకులవద్ద అప్పులు చేయుచు, దురభ్యాసాలు పెట్టుచున్నాడు. నా అన్నగారగు తిరివీధి వెంకటస్వామి గారి పేరచెప్పి అప్పులు చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్టివారికిలకు నాకుగాని మా అన్న పదరు వెంకటస్వామిగారికిన్ని ఏలాటి సంబంధములేదు.

చీదెళ్ళ మంగతాయారమ్మ

కావలి.

వ్యాను అమ్మబడును

1947 మోడల్ హార్సు 10; మంచి కండిషనులోవున్న వ్యాను అమ్మబడును.

— వివరములకు —

ఆర్టు ఫోటో స్టూడియో

స్టోన్‌హవుస్‌పేట,

నెల్లూరు-2.

మద్రాసులో

నెల్లూరు

నెల్లూరు భోజనం

నెల్లూరు పరిచయం

నెల్లూరి మర్యాద,

అంతా నెల్లూరే!

మీ సుఖానికి

ఇక్కడే దిగండి

హోటల్ నవయుగ

బోర్డింగ్ & లాడ్జింగ్

1 బిషప్ అవెన్యూ రోడ్డు

మైలాపూరు - మద్రాసు-4.

టెలిఫోన్: 76164.

ప్రకటన

నెల్లూరు టౌనులోచేరిన 18-వ వార్డులోని పాత పోస్టాఫీసురోడ్డు కాపురస్తుడు షేక్ దస్తగిరిసాహెబుగారి నాల్గవ కుమారుడు, షేక్ బషీర్‌సాహెబ్ అను అతను తలితండ్రులయొక్కయు, ముగ్గురు అన్నలయొక్కయు అనుమతిలేక దుశ్చేష్టతో ప్రవర్తిస్తున్నందువలన 29-12-72 తేదిన తల్లి, తండ్రి, ముగ్గురన్నలు, యిద్దరు అక్కల పేరిటికి షేక్ బషీర్‌సాహెబ్ వల్ల వివాహవిషయములో తల్లిదండ్రులయొక్క యిష్టప్రకారమున్ను, అన్నలయొక్క యిష్టప్రకారము పోవునట్లున్ను, అట్లు నడుచుకొనక వివాహము చేసికొన్నయెడల షేక్ దస్తగిరిసాహెబుగారి కుటుంబ ఆస్తిలో షేక్ బషీర్‌సాహెబ్‌కు ఏవిధమైన హక్కు వుండకూడదని ఒక 'ఎగ్రిమెంట్'ను షేక్ బషీర్‌సాహెబ్‌వల్ల పై 7గురి పేరిటికి వ్రాయబడివున్నది. కనుక పైకనుపరచిన షేక్ బషీర్‌సాహెబ్‌కు తల్లి,తండ్రి,అన్నల అనుమతిలేంది ఎవ్వరూ పిల్లనిచ్చి వివాహము చేయకూడదనిన్ని, ఎవరైనను తల్లిదండ్రుల అన్నల అనుమతిలేంది పిల్లనిచ్చి వివాహము చేసినయెడల అట్టి వివాహము "మస్ఖ్" చట్టప్రకారము చెల్లదనిన్ని యిందువల్ల యావన్మందికి తెలియచేయడమైనది. పై విషయమును గురించి నెల్లూరుజిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటు దొరగారికికూడా తెలియచేయబడివున్నది.

ఇట్లు తండ్రి, తల్లి

షేక్ దస్తగిరిసాహెబ్,

షేక్ జైనబ్‌బీబీ.

వేదాయపాళెం గ్రామాన్ని నెల్లూరు రోటరీక్లబ్ దత్తతీసుకొన్న సందర్భంలో; ఎడమనుండి కుడికి– డాక్టర్ కె. మోహనరావు, సుంకు శంకర్, అల్లూరు ఆదిశేషారెడ్డి (గూడూరు), డాక్టర్. సి. వి. శాస్త్రి, శ్రీమతి భవాని అడప్ప, రోటరీ గవర్నర్ డాక్టర్ ఎం. డి. అడప్ప, నెల్లూరు రోటరీ ప్రెసిడెంటు వి. సి. రుక్మాంగదన్, సెక్రెటరీ కె. గోపాలరెడ్డి, ఆంధ్ర బ్యాంకు ఏజంటు పి. మద్దుకృష్ణయ్య, డాక్టర్ రఘునాథసింగ్, పొమ్మెన సుబ్రహ్మణ్యం.

ఈ కార్యక్రమాలకు ముందు రొటేరియన్లు గవర్నరు సమేతంగా పాలిచర్ల నాగరాజుల పోస్టును సందర్శించి, రు 201 లు చెక్ విరాళంగా యిచ్చారు.

తర్వాత పెటేటోపల్ గ్రామ ఓరియంటు స్కూల్లో గవర్నరుగారికి ప్రత్యేక కేరింతాలతో, రంగురంగుల తోరణాలతో ప్రత్యేకమైన స్వాగతమిచ్చింది. ఈ రోటరీక్లబ్ ఆ స్కూలుకు ప్రతిసంవత్సరం రు 200 లు విరాళమిస్తుంది. ఆ చెక్ గవర్నరుగారు అందించారు. [illegible] విశాలంగా యిచ్చారు ఆర్. కె. [illegible] నుండి రోటరీ తరఫున స్కూలు బిల్డింగుకు కావలసిన రూపాయలు యిస్తామని శ్రీ ఆర్.కె. రెడ్డి ప్రకటించారు; అన్ని గదులకు ఫ్యాన్లు వేయిస్తామన్నారు.

తర్వాత 18–28 సంవత్సరాల మధ్య వయస్కులకు 'రోటరాక్టు'ను డాక్టర్ అడప్పా ప్రారంభించారు. విశ్వభారతి స్కూల్లో పసిపిల్లల 'ఇంటరాక్టు'ను కూడా ఆయన ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ఈ 'ఇంటరాక్టు' వి. ఆర్. హైస్కూల్లో వుండింది. కానీ అది ఉత్సాహవంతంగా పనిచేయని కారణంతో విశ్వభారతికి మార్చారట.

రాత్రి రోటరీ వసంతైన విందుతర్వాత కస్తూరిదేవి విద్యాలయంలో సభ. రోటరీ అధ్యక్షుడు శ్రీ వి. సి. రుక్మాంగదన్ అధ్యక్షించారు. గవర్నర్ సతీమణి శ్రీమతి భవాని అడప్ప బహుమతులు బహూకరించారు. అనేక రోటరీక్లబ్ [illegible] వ్యాసరచన పోటీలు [illegible] మంచి మార్కులు వచ్చిన విద్యార్థులకు నగదు బహుమతులు యిచ్చారు. రొటేరియన్ శ్రీ [illegible] రెడ్డి తన తండ్రి స్వర్గీయ [illegible] రామరెడ్డి స్మృత్యర్థంగా ప్రతియేటా రు 500 లతో ఒక 'ఎవరింగ్ టీచర్' (బెస్ట్ టీచర్) [illegible]. ఈ యీ సంవత్సరం ఒక పేదవిద్యార్థికి యిచ్చారు.

చిరకాల గవర్నర్ డాక్టర్ అడప్పా మాట్లాడుతూ శ్రీ ఆర్.కె. రెడ్డి దాతృత్వాన్ని శ్లాఘించారు. మంగళూర్లో తమ హాస్పిటల్ యెదురుగా ఒక దాత నెలకొల్పారట. ఖరీదైన మందులన్నీ ఆయన వుచితంగా యిస్తారట. లక్షలకొలది దానం చేస్తున్న ఆయన యిప్పటికీ గుప్తదాతగానే వుండిపోయారట. రోటరీ కార్యదర్శి శ్రీ కె. గోపాలరెడ్డి వందనాలు చదివారు. సభానంతరం ఒక బ్లైండ్ జిల్లాజడ్జి శ్రీ ఎం. వి. ఆర్. శాస్త్రి, ఆయన కుమారుడు ప్రభాకర్ షేక్స్‌పియర్ 'కింగ్‌లియర్' నుండి ఒక సన్నివేశం హృద్యంగా ప్రదర్శించారు.

ఉదయం నుండి రాత్రి బాగా పొద్దుపోయేదాకా రోటరీ కార్యక్రమాలు వరుసగా, వైభవంగా జరిగాయి.

రోటరీదత్తత

(5 వ పేజీతరువాయి)

ఇప్పుడు వేదాయపాళెంను దత్తత తీసుకొన్నారు మన రొటేరియన్లు. వేదాయపాళెం పేదగ్రామం. ఊరుచిన్న! నెల్లూరికి రెండుమైళ్ళ దూరంలోనేవున్నా యింత వరకూ కరెంటుకూడా లేదు!

గత 19 తేదీ రోటరీ డిస్ట్రిక్టు గవర్నర్ డాక్టర్ ఎం.డి. అడప్ప నెల్లూరు విచ్చేసిన కార్యక్రమంలో వేదాయపాళెం దత్తస్వీకార మొకటి. మంచినీటి పథకానికి ఆయన శంకుస్థాపనచేశారు. ఊరి బావికి కరెంటు తెచ్చి, పైపులు వేయించబోతారట. అందుకు రెండుమూడు వేలు ఖర్చవుతుందట. కో-ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్‌మిల్స్‌లో ఒక ఉచిత వైద్యశాలను నెలకొల్పారు. వేదాయపాళెంకు కూడా ఆ వైద్యశాల అందుబాటయ్యేట్టు చేస్తామన్నారు. ఈ రెండు పథకాల్లో ప్రస్తుతం ప్రారంభిస్తే, మూడేళ్ళ దత్తత కాలపరిమితిలో మరి కొన్ని పథకాలను కూడా తీసుకొని నెరవేరుస్తుందట.

స్పిన్నింగ్‌మిల్స్ కాలనీలో ఇందుకూరుపేట సమితి తరఫున ప్రకాశం శత జయంత్యుత్సవాల సందర్భంగా ఒక చిన్న పూరిపాకలో ప్రాథమిక పాఠశాల ఏర్పాటు చేయబడింది. ఆ స్కూలుకొక మంచి బిల్డింగు కట్టించడానికి సమితి, స్పిన్నింగు మిల్స్, రోటరీక్లబ్బు సమిష్టిగా తల పెట్టాయి. సమితి రు 7500 లు; సమితి, రోటరీ చెరి రెండున్నర వెయ్యి విరాళా లిస్తాయట. రోటరీ తరఫున రెండున్నర వెయ్యి చెక్ గవర్నర్ డాక్టర్ అడప్పా స్పిన్నింగ్‌మిల్స్ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు శ్రీ కృష్ణమూర్తికి అందచేశారు; భవనానికి శంకుస్థాపన చేశారు. కలెక్టరు శ్రీ పార్థసారథి రోటరీ అధ్యక్షుడు శ్రీ వి. సి. రుక్మాంగదన్, ఇందుకూరుపేట సమితి రాజా శ్రీ ఆనం భక్తవత్సలరెడ్డి ప్రభృతులు ప్రసంగించారు. ఆ స్కూలుకు 'ప్రకాశం సమితి, రోటరీ ప్రాథమికపాఠశాల' అని నామకరణం చేశారు.

రోటరీ తరఫున కాలనీలో ఒక ఉచిత వైద్యశాలను కలెక్టరు శ్రీ పార్థసారథి ప్రారంభించారు. ప్రారంభించడమేగాక, ఒక వెయ్యిరూపాయలు విరాళం కూడా ప్రకటించారు. ఈ వైద్యశాల ఎక్విప్‌మెంటు స్పిన్నింగ్ మిల్స్‌వారు సమకూరుస్తారట. ప్రతి శుక్ర, ఆదివారాల్లో రోటరీతరఫున డాక్టర్లువెళ్ళి ఉచితంగా రోగులను చూస్తారట. పైగా మందులుకూడా వుచితంగానే యిస్తారట.

కుటుంబ నియంత్రణ

గురించి మీకు సమగ్రంగా తెలుసునా?

తెలిస్తే ఇది చదవ నవసరం లేదు. తెలిసినా ఆమలులో పెట్టని వారిలో మీరు ఒకరయితే ఇది చదవాలి.

కొద్దిగా తెలిసి, అందువల్ల దానిని అవలంబించకపోయినవారయితే మమ్మలను కలుసుకోండి. మీ ప్రశ్నలకు సమాధానాలిచ్చేందుకూ మీ అనుమానాలు తీర్చేందుకు సందేహాలు పరిష్కరించేందుకు మేము ఉన్నాము.

డాక్టరు మీ సమస్యలు తెలుసుకుని, మీకు తగిన సలహాలిస్తారు. మీరే ప్రశ్న అయినా అడగవచ్చు.

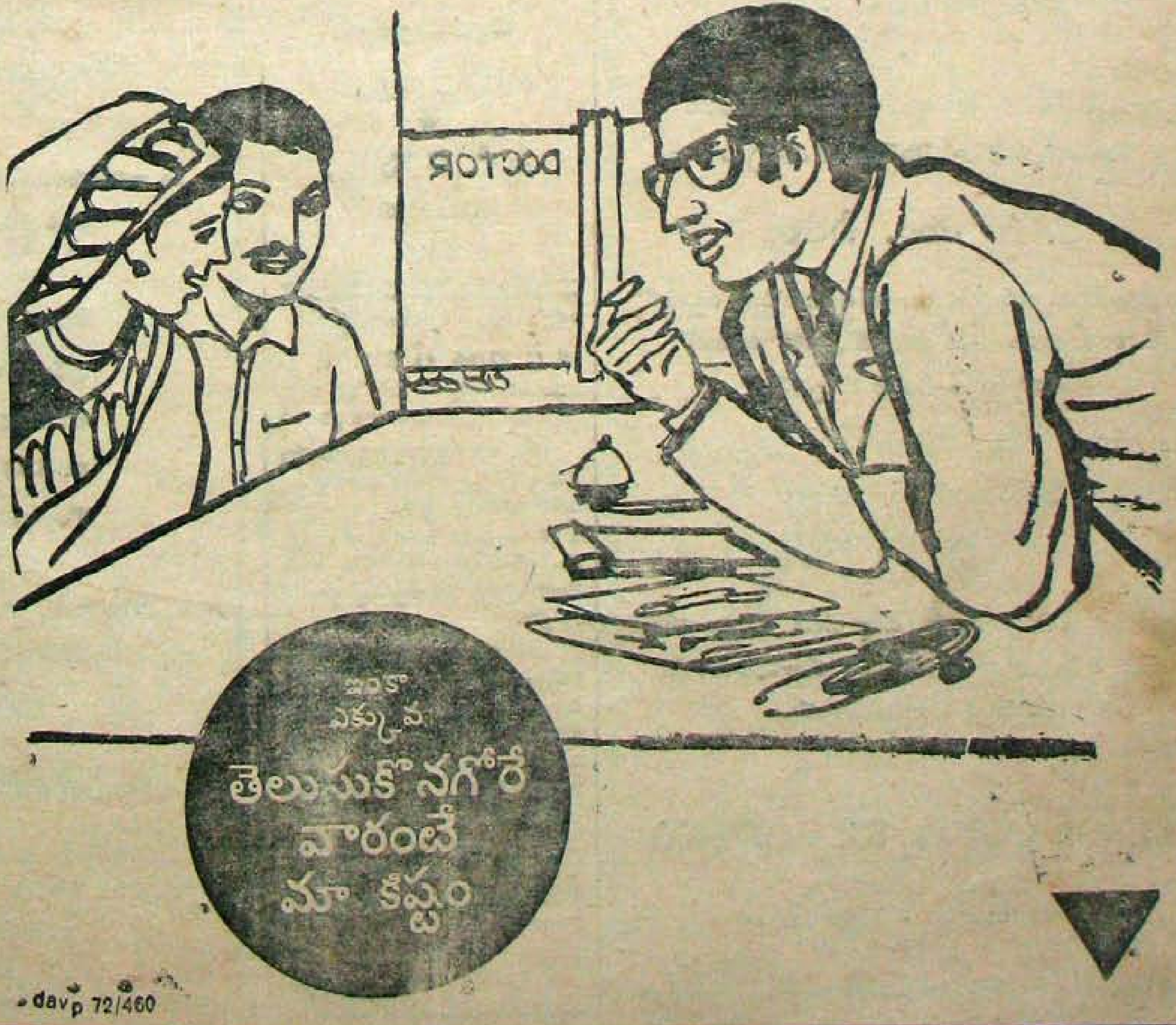

davp 72/460

మా ప్రథమ వార్షికోత్సవసందర్భమున
శుభాకాంక్షలు

ఊర్వశి శిల్కు
షో రూము

ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు.

మావద్ద:

బెనారస్, కంచి, బెంగుళూరు, ధర్మవరం, ఆరణి-పట్టుచీరలు, 100% టెరీన్, 644 నైలక్సు, చినాన్, షిఫాన్ ప్రింటు చీరలు, ఫుల్‌వాయిలు, రూబియా వాయిల్, హకోబా చీరలు, వరయూరు, మాధవరం, వెంకటగిరి, గద్వాల్, పోచంపల్లి, జరీ నేతచీరలు, టెరీన్, టెరికాటన్ షర్టింగులు, సూటింగులు, యింకా యెన్నో క్రొత్త డిజైన్లలో వచ్చియున్నవి.

మా నూతన వస్త్రాలయమునకు
విచ్చేయ ప్రార్థన.

టాటామిల్లు - అప్రూవ్డ్ షో రూము

B. K. Saries Special Arrived.

మా ఖాతాదారులందరికి సంక్రాంతి
శుభాకాంక్షలు

డి. సి. యం. చీరలు

అందంలోనూ, నాణ్యతలోనూ మరియు
మన్నికలోనూ పేరెన్నికగన్నవి

డి. సి. యం. చీరలు

మీ అభిరుచులకు అనుగుణంగా, ఆకర్షణీయమైన డిజైన్లలో
ట్రింకా రూబియా, ఫుల్ వాయిల్, హాఫ్ వాయిల్
మరెన్నోరకాల చీరలు వచ్చినవి.

ఇవిగాక పాప్లిన్, మెటాడర్, స్కిప్పర్, టెరికాట్ సూటింగులు, షర్టింగులు పేరెన్నిక గన్న డి. సి. యం. టవల్సు, ఫర్నిషింగ్సు గలవు

ఒక్కసారి మా షో రూమును దర్శించండి డి. సి. యం. బట్టలు అన్నివిధాలా సాటిలేనివని రుజువుకాగలదు.
మిల్లుధరలకే లభించగలవు.

డి. సి. యం. షో రూము

ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు.

వేణుగాన విశారద
శ్రీ నందగిరి రామచంద్రరావు
1-1-73 తేది రాత్రి 12 గంటలకు తన 58 వ ఏట స్వర్గస్థులైరి. ఆయనకు ఇరువురు కుమారులు. వీరు, ప్రఖ్యాత వేణుగాన విద్వాంసులు, వేణుగాన శిరోమణి శ్రీ పల్లడం సంజీవరావుగారి శిష్యులు.

వేలమునోటీసు

మిల్లుకు ప్రత్తి ఉత్పత్తిదారులు అమ్మిన ప్రత్తిని గ్రేడుచేయగా వేరుచేయబడి వాడుటకు లాభికిరాని షుమారు 1800 కిలోగ్రాముల ప్రత్తిని 19-1-73 తేది మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు మిల్లు ఆవరణములో వేలము వేయబడును.
వివరములు, షరతులు, మిల్లు ఆఫీసునుండి పొందవచ్చును.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు,
నెల్లూరు కో-ఆపరేటివ్
స్పిన్నింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్,
యిండస్ట్రియల్ ఎస్టేటు ఎదుట,
నెల్లూరు-3.

మా ఖాతాదారులకు
శ్రేయోభిలాషులకు
సంక్రాంతి
సందర్భమున
మా
హృదయపూర్వక
శుభాకాంక్షలు
★
సిటీ డ్రెసెస్,
నెల్లూరు
444.

సోంపేట డి. ము. కోర్టులో
S. C. 22/66 O. B. P. 70/72
రఘుమణి పాణిగ్రాహి -వాది (డి. హో)
నవర కిర్షనా -ప్రతివాది (జె డి)

ఈ నెంబరు డిక్రీపైకం వగైరా సొమ్ము వసూలు నిమిత్తం ప్రతివాది తాలూకు యీ దిగువ వివరించిన స్థిరాస్తి పై కోర్టులో తే 29-1-73 దిని ఉదయం 11 గంటలు నుండి సాయంకాలం 5 గంటలు వరకు వేలంకాబడును. పాటదార్లువచ్చి పాడుకో తమ్మున.

షెడ్యూలు: శ్రీకాకుళం జిల్లా మందసా సబ్ డి॥ వారి యిలాకా సోంపేట తాలూకా టీపి గ్రామములో డి. పి. నెం. 62, యస్. నెం 18/2 య 0-96 సెంట్లు మెట్టుభూమి. శిస్తు రూ 2-35 లు. కిమ్మతు రూ 800-00 లు. తూ॥ గవర్నమెంటు బంజరు, ద॥ రఘుమణిపాణిగ్రాహి వగైరా మెట్లు, ప॥ గవర్నమెంటు బంజరు, ఉ॥ ఒరిస్సా బౌండరీ, యిస్తిహారు ఖొగట్టాలు వాదితరపు అడ్వొకేట్‌గారి ఆఫీసులో దొరుకును.

—ఎస్. సి. పట్నాయక్
వాదితరపు అడ్వొకేటు.

FOR

PONGAL

ARRIVED NEW DESIGNS

BOMBAY DYEING
Phone: 1039

GWALIOR SUITING
TERENESHO

Twin Show Rooms
Trunk Road,
Nellore.

కామధేను శిల్కు

(APPROVED RETAIL CALICO SHOW ROOM)
న్యూ టెక్స్‌టైల్స్ షో - రూము
చిన్నబజారు (Tel: 946) నెల్లూరు.

మీ అభిరుచులకు అనుగుణంగా నాగరిక డిజైనులలో
అన్నిరకములు తెప్పించియున్నాము.

కంచి - కొళ్ళేగాల్
ధర్మవరం - బెనారస్
ఔరంగాబాద్ - వరయూర్
మాధవరం - మధుర
కోయంబత్తూరు - కోడంబాకం

గ్వాలియర్, కాల్‌సిల్కు, బొంబే డైయింగ్,
మఫత్‌లాల్ బెంగాల్ సూటింగులు
షర్టింగులు, ధోవతులు.

"సిత్రూ టెరీకాట్ షర్టింగు" మావద్దే దొరుకును

దయచేసి ఒకసారి విచ్చేయండి. అందరి కోర్కెలు తీర్చగల
కామధేనువు అని రుజువుకాగలదు.

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy, at the Zamin Ryot Press, 170, Tipparajuvari Street, Nellore (A. P.)